

Socialismul în morală.

— Despre căsătorie. —

A fi frumoasă și a cuceri: eată misiunea ce a sădit natura în femec.

Frumseța este în adevăr menirea femeii. Nu 'mi-ar fi greu a documenta chiar, că vieța nu cere altceva femeii decât să fie frumoasă. Ear' femee urită peste tot nu există. Pe scara nesfârșită a frumseții, cine ar pute fixa unde începe și unde sfârșește frumseța.

Dar în mersul progresiv al societății a evoluat firește și rolul femeii. Vieța socială a făcut din frumsetea femeii noi și însemnați factori existenței.

Două sunt considerațiunile sociale ale părinților de azi: să-și mărite fetele pentru-că e o rușine să îmbătrânească și să le mărite ca să fie cineva care să le poarte mai departe de grijă.

Nu legătura sfântă a dragostei unește tinera păreche, ci îngrijirea reciprocă a existenței. Taina sfântă a căsătoriei, iubirea ideală, sentimentele inimii, pentru marea mulțime a femeilor sunt numai mijloace cari slujesc esistența.

Se pare poate paradox, dar educația feminină e astăzi în acel chip întocmită că nu se cresc pent u viața femeii ci fetei.

Când se termină educația, plânda ființa intră în vieța ca fată perfectă. Dar la noul cămin nu duce cu sine nici o cualificație. În momentul ce a părăsit altarul din lungul șir de ani al școlaei, din rezultatul educației nu-i mai rămâne nimic. Se convinge, că vieța nu e așa precum a văzut-o, că ceea-ce a crezut că știe, nu știe, ori o știe rău, că despre ce a crezut că e totul, în realitate nu e nimic. Fata care a căpătat cea mai aleasă creștere, ca tinera femeie este însăși stingăcia, și rid de ea servitoarele.

De altfel educația aceasta nici nu e făcută în vederea vieții viitoare ci numai pentru timpul — l-am putea numi de tranziție — în care reușește a-și câștiga bărbat. Nu se face educația femeii ci a fetei care se mărită.

Și mai caracteristic e, că o educație mai serioasă dacă i-se dă fetei asta se face numai pentru cazul dacă nu se mărită. În cazul acesta știe da ore de pian, se face instructoră, în timpul mai nou câștigă diplomă de advocat și medic. Tot atâtea mijloace de existență, de care nu are lipsă îndată-ce vre-o coniectură de căsătorie îi asigură mai favorabil existența.

Și precum idealul bărbatului este, că prin cualificațiune și avere să ajungă la o tot mai înaltă formă a vieții, a femeii este ca prin avere și educație să se cualifice pentru bărbatul de aceștia. Li-se dă educația aleasă, îmbrăcăminte de modă să viră în societățile cari stau deasupra societății căreia aparțin.

Se afirmă tendența transcendentă și în relațiile vieții femeii și în chipul acesta femeia — care de altfel ar fi scutită de luptele vieții — se amestecă și ea în virtejul acesta nebun în care se sbat bărbatul.

Statistica ne arată că în număr general sunt mai mulți bărbatul decât femeii și sunt sociologi cari reduc la fenomenul acesta împuținarea că greșesc.

pat) și „Bantazal“ și „Caspel“ agățați de câte o pulpană a părintelui lor sunt gata să se urce până la obrazul lui. El s'aplecă și-i sărută, și iar îl sărută cu sete, și odată se 'neacă și izbucnește într'un plâns zăcînat.

Soția lui, privind zăbindă spre grup, zărește revolverul, tresare, se repede, îl zmuțește, îl aruncă în saltarul mesei, și, cu ochii umezi de spaimă, întrebă îngrozită: — „Pentru Dumnezeu! ce ai, Nicule?!... vroia?...“

E atât de grozav gândul, încât nu-l poate exprima. El se sprijinește fără putere de ușă, zicând: — „Am pierdut tot. Suntem sărăciți!“

Femeia rămasă uluită sub lovitura asta, își revine și arătând cu un gest către copil, zice mângâietor: — „Nu suntem bogăți? Uite comorile noastre... curaj.“

Bărbatul dă să zică ceva, să ceară ertare pentru slăbiciunea lui, dar se 'neacă, și ducând convulsiv mâna la ochi, izbucnește în hohote de plâns, și amândouă își cad în brațe zguduiți de emoție...

„Otața“ și „Leza“ stau gata să plângă, dar „Totoia“ le îmbărbătează, dă semnalul și pe când cei doi părinți plâng unul în brațele altuia, trei fetițe, trei îngerași, întonează în cor cu glasurile lor dulci de cheruvimi:

„Ține plîmeste steaua flumoasă?!...“

Vasile Pop.

Felurimi.

Un toast renunțat. La anul 1813 se însărcinase cu comanda supremă a armatelor aliate contra lui Napoleon, mareșalul austriac prințul Carl de Schwarzenberg.

Îndată după răspândirea acestei vești, gurile rele și începură a cleveti. Militarii ziceau: „Diplomat bun poate să fie dar... ear' diplomații îl țineau de mai bun soldat.“

Stavilă li-s'a pus însă când la anul 1819 în Carlsbad generalul Förverts în toastul ținut în onoarea principelui de Schwarzenberg, ridicându-și poculul exclamă: „Il golesc în sănăta-tea aceluși general, care cu toate-că avusese în lagărul seu 3 domnitori, totuși știu să înfrunte pe dușman!“ Prin aceste puține cuvinte, vestitul Blücher înfățișe nu numai situația critică a generalisimului austriac față de Monarchia aliaș, ci înfrână totodată și pe clevetitori.

O bină apucătură. La curtea franceză, pe timpul regelui Filip-cel-frumos, trăia pe la anii 1285—1314 un poet cu numele Ioan de Meun, supra numit Clopinel. În scrierile sale, nu arare-ori criticase foarte aspru moravurile femeilor de pe atunci. Criticile acestea îi atrase ura tuturor damelor aflătoare la curtea regească; ear' ura puse basa unei conjurații în fruntea căreia se puse însăși Regina. Clopinel fu prins și adus înaintea Reginei.

Regina ordonă celorlalte dame să-l lege de un stîlp și să-l supuie unei bătaii cu nuele.

Clopinel, care cunoștea prea bine naturelul femeii, se folosi de o apucătură, care îl mântui de rușinoasa pedeapsă.

Umilit le rugă, ca înainte de a-și lua pedeapsa bine meritată să-i permită o mică observare. Rugarea i-se acordă.

— „Obținend grația voastră, — zise el: „dați-mi voie a vă ruga, ca prima lovitură să 'mi-o capăt dela cea mai bătrână dintre voi.“

La auzul acestor cuvinte se înroșiră cu toatele și fiindcă nici una nu știa să înceapă, îl deteră

coroana este o tichie de hîrtie cu o pană de curcan, care ține loc de sceptor, sabie, manta de purpură și restul îmbrăcămintei. D-șoara „Totoia“ îl ia de laba stîngă, „Otața“ de laba dreaptă ca să vadă dacă poate să „mealgă flumos“ și să „stlige“ cu steaua. De mers merge bietul Marcu, dar numai pielea lui știe cum. Și când e la strigat: „ține primeste steaua!“ dl „Malcu“ strigă și el: „Mauuuuu!“ strigăt care aduce și chiar poate înlocui cu succes cuvîntul: „steauuuuu!“ În realitate cuvîntul acesta înseamnă: „vai de păcatele mele, ierta-ți-mă de stea“.

— „Vobete! vobete!“ strigă radioasă d-șoara „Otața“ și de bucurie sărută pe Marcu. D-șoara „Totoia“ îl sărută în rîndu-i, zicînd mîndră de noul craiu: „Neglesit că vorbesti!“ D-șoara „Leza“ aprobă și dînsa zicînd: „gigea, bete“ (frumos vorbește) și-l sărută pe Marcu, încât bietul motan e p'aci să crape atât se umflă în pene în mîndrie că-l sărută așa fete mari.

Iată că d-șoara „Leza“ trece, cu chiu cu vai, pragul odăii alaturate și se îndreaptă spre mamă, ca să-i spună ceva. Pe cât e de tristă mămîța, pe atât e de bine dispusă d-șoara. Și d-șoara „vea“ să fie „bacată“ (îmbrăcata) ca toți craii dela Răsărit: îi trebuie „oochie“ (rochie) „mumoasă“ ca „vea“ să meargă cu „teaua“. Fie ce frază se rezumă în „mama“, „teaua“; și mînuțele ei mici, rumene se agită, și ochisorii se deschid mari-mari, ca să convingă pe mama că „Toia“ și „Otața“ (Totoia și Otața) pornesc cu „steaua“, „paa paa“; adică își iau rămas bun dela toți și pornesc în lume. Și și dînsa „vea oochie“, că „vea“ să „pețe“ (plece) „paa“ dar trebuie să fie „mumoasă“.

Deocamdată d-neacă „vea opa în bațe“. Mămîța lasă toate de o parte și o ia „opa“. Dar acu abia se pornește gurița d-rei „Leza“, și dă-i, cu vorba; doamne doamne! ce orator, ce flux de cuvinte! ce bogăție de gândire. Mămîța stă zăbindă, cu sprincenele ridicate, căutînd să ghicească ce vrea îngerașul.

Dar n'afî văzut importanță, dar n'afî văzut seriozitate pe dînsa și, ce gesturi pe mînuțele grăsulii! Atîta e sigur: îngerașul „vea tea“, „vea oochie“, „vea paaa“, și „vea mumoasă“, ca un „ca“. Negreșit ca să joace rolul de crai îl trebuie rochie, căci, mî rog, aici nu se poate închipui un crai de la răsărit fără „oochie mumoasă“! Nu.

Iată că năvălește pe ușe și d-ra „Otața“. Ea nu „vea“ nici mai puțin nici mai puțin decît „cotumene“ (costumele) crailor: chivăra lui Irod și coroanele și hainele celor „tlei împăa“ (trei împărați, adică crai) și ea strigă că „medze“ (merge) cu teaua“. Iată și d-șoara „Totoia“. Ei, dacă e așa, nu rămîne alt de făcut decît să le dea „cotumene“ ca să se „bațe“. Și le dă: dar când să plece fetițele ca să repete cîntecule de stea, d-ra „Otața“ se înalță spre mămîca și-o sărută.

La rîndu-i și d-ra „Leza“ „vea“ să rutări și dă din picioruș imperios „veau și o“. D-ra „Totoia“ se întinde spre mama, și timp de câte-va clipe urmează o serie de sărutări: câte-și trele sărută și ear' sărută pe mămîța, încât i-se topește inima de înduioșare bietei mămîțe...

S'a înserat. În odaia alăturată s'aud protestările d-rei „Totoia“ când cîntecul de stea nu e bine executat. De o dată e tăcere.

Ușa se deschide și în prag apare, în bătaia lămpii, figura tristă dar hotărîtă a unui bărbat încă tîner cu trăsăturile fetei obosite de grijă. El înaintea dînd „bună seara“ și își sărută soția și după o clipă de codire pune mîna în saltarul mesei, scoate pe furis un revolver, ia câte-va cartușe, le bagă în buzunar, și zicînd: „Mă duc la prăvălie“ se îndreaptă spre ușe.

În clipa asta, ușa lăaturalnică se deschide și în prag apar cei trei crai dela răsărit. „Ilod“ înainte cu steaua, îi aține calea, după dînsul vine craiul „Baltazal“ și „Caspel“ ducînd între ei, de câte o labă, pe craiul „Menchiol“ îmbrăcat și el ca pentru o zi mare.

Fără multe fasoane, marele „Ilod“, ca mai guraliv, începe:

„Bună vîlema, bună vîlema
„Ținstiți mali boell...
Bu... buna vîle... bu...“

Dar itele marelui „Ilod“ se 'ncurcă și un bărbat...

„Zui un...“

ngășă
ari s
etiv
indus
rei t
s or
cinsti
le cer
ze a al
toat
reie
i în lmi
aduse
de nar
cari
I nu nele
ost în frag
Adevăci
a nfi ca
a îm
nouă
ilor. el se
t de ni os
I și i stin
fa, p
deas
este n
ă dato
in pr
ste res
adă a cr
tiniu ce
șură. Ca
ile. N
la venia
noastră
unei și
vintare
sporțiv
torav b
ororit
oul nfi
asse/P
m n vre
d n m
e n ce
e n! Din
a fete
/ ror
e, să
năne dre
învețe
dreiu cel
ie înțeles
nge astfel
se să nu
Rakoczy
gea stră
nri ademe
nisme rom
e-le odih
redința lor
e veacuri
Wlassics
lind copii
a învețe
Dacă în
Așad ar fi
tăta cu sil
ori de mot
celei sur
pe lor, ele
Georg
al Marcu
— r
nă
Blaj, 8
Iubite
Parintele
prețuita
de fericit
m'am bu
tunit D-T
simțire d
purtarea
deca toge
apă limst
vai, de a
inimit, u
mă str
întunect
de-a pr
vede i
ear' ac
— aș
d-șoara
care în
2-3 d
do în
și d
ntr'ade
la ra

sătoriei. Motivul adevărat e ambițiunea socială de care sunt îmbibate fetele. Fie-care își are ochii ațintiți spre clasa de bărbați care stă deasupra ei. În chipul acesta firește ea singură își reduce cercul din care ar putea alege eliminând din combinațiunile sale cercul în mod firesc mai vast al celorlora de un nivel social egal ori chiar scoborât, cu dînsa.

Frământarea aceasta se desfășoară doar în chip evident sub ochii noștri și în societatea noastră în modul cum este ea alcătuită. Clasa industrială nu e vorba nici n'avem, dar mi-se pare că de am avea — ori poate chiar și pentru aceste cuvinte n'avem, abea s'ar găsi fete de creșterea cea mai elementară care să se mărite după meseriaș. Fetele de meseriaș le trebuie preoți ori cel puțin învățători. Fetele de preoți visează advocați, medici ori cel puțin funcționari. Școala din Arad cualifică nu-i vorba neveste și pentru preoți și învățători; cea din Sibiu însă exclusiv numai neveste de medici și advocați. Fetele acestora, desigur își vor fi având și ele visele lor dar nefericirea e că aci se sfîrșește scara.

E greu să te măriți și greu să ajungi la ceva în această lume a concurenței.

Ne întâlnim însă în concurența aceasta și cu un alt cerculus vitiosus al educației și al averii, foarte interesant.

Fetele se cualifică pentru altă vicață decât cea în care s'au născut și crescut.

Li-se dă o educație mai îngrigită pentru a se cualifica pentru o căsătorie mai la rang. Cultura nu însemnează același lucru la femei ca la bărbați. Cultura bărbaților e menită să mărească producțiunea, a femeilor mărește exigențele, servindu-le drept titlu de drept pentru anumite pretențiuni. Fata care a absolvat mai multă școală și vorbește franțuzește, trebuie să poarte rochiță de mătăasă.

Vanitatea este un atribut al femeii, aceasta este adevărat. Dar atributul acesta morala socială l-a prefăcut într'un factor social. Mamele își împodobesc fetele cu toate nimicurile, cheltuesc peste puteri pe toalete și le expun pretutindenea, în baluri, pe stradă, în biserici. Nu vanitatea mamei alimentează vanitatea fetei, ci nisuița de a putea rivalisa în aceasta mare concurență de fete, ca prin frumusețea să cucerească și să pună mâna pe vre-un bărbat.

* * *

Șirele de mai sus, firește, nu se pot referi la căsătoriile pe cari le încheagă dragostea. Nici acea nu o susțin, că în ziua de astăzi căsătoriile de dragoste ar fi în apunere. Nu, dar căsătoria ca instituțiune socială se contractează nu în virtutea amorului ci în virtutea considerațiilor sociale. Urmează de aci o situație morală în capătul căreia vedem cîntea vieții familiare, împlinirea datorințelor conjugale, cu un cuvînt corectitatea femeii și nimic mai mult. În sensul moralei etice ar dovedi înjosire sufletească femeia care s'ar apropia de un bărbat fără a-l iubi, morala socială nu se împedecă în aceasta, pretinde însă atîta, ca femeia să rămână credincioasă. Fără îndoială este aceasta o însemnată devalvare a moralei, dar fiindcă aceasta stare de lucruri înfățișează atât pe bărbatul de azi cât și pe femeia de ieri, de ce

Glossă.

*În cărările vieții,
Pasul bine și-l îndreaptă;
Din etatea tinereții
Multe curse te așteaptă.
Tu ia sama și gîndesce
Că nimic să nu te nșele;
Fugi de clipa ce momesece;
Lumea-i plină de smintele.*

*Sbuciumări, vîrtej, căințe,
Întelni-vei la tot pasul.
Este lupta d'existință,
Ce prin ele afirmă-și glasul.
Amăgiri, viiți și toane,
Urme de-ale vanității,
Află mii și leghioane
În cărările vieții.*

*Patimi hîde și rancoare,
Cabale negre, meschine,
Nu fac și din cei buni oare
Chiar adese ori victime?!
Tu din cale nu te-a abate,
Ori ce ști că te așteaptă;
Dar' ca să le nvingi pe toate,
Pasul bine și-l îndreaptă.*

*Nu vezi tineri de speranță
Mulți aspiranți la diploame,
Ce-si au pondul de balanță
Cafenele și cocoane?!
Ideal: pocal și grații,
Ei se închină realității.
Traiu-și duc ca sibiariți,
Din etatea tinereții.*

*De crezi la câți paradează
Sentimente naționale,
Cu sticle ce spumeghează
Pe la mese bacanale;
Te faci rob naivității,
Ce-au perdut măsura dreaptă;
Și-n arcanele vieții
Multe curse te așteaptă.*

*Unii mbrac'a lor ambiții
Chiar cu panierul sacru,
Și se'naltă n mari poziții
Cu-a smereniei simulacru.
Și când vezi că pe ntrecele
Toată lumea se mbulzesc
Că pulpana se-i sârute,
Tu ia sama și gîndesce.*

*Idei mari, losinci alese
Iau-și alții de baghetă,
Că l'a lor cerc de nterese
Să servească de vigneta.
Priveghează, ia aminte
Când vezi firme de acele;
În liniște treci nainte
Că nimic să nu te nșele.*

*Sbirii drepturilor tale,
De ved că ai ceva vlagă,
Caută chip și caută cale
Cătră dênșii să te-atragă.
De te pleci, lăcat pe gură
Și pe inimă-ți pun clește.
Nu te amăgi de-alură,
Fugi de clipa ce momesece.*

*N'avea frică de teroare
Nici de gene încrețite.
Nu lăsa să te împresoare,
Nici patimi și nici ispite.
Totdeauna socotesce
Cum să te păzesci de rele,
Și stai tare bărbătește;
Lumea-i plină de smintele.*

*Lumea-i plină de smintele,
Fugi de clipa ce momesece.
Că nimic să nu te nșele,
Tu ia sama și gîndesce;
Multe curse te așteaptă,
Din etatea tinereții.
Pasul bine și-l îndreaptă
În cărările vieții.*

Traian I. Magler.

Legendele mănăstirilor noastre.

De George Coșbuc.

Noi cunoaștem legendele multor mănăstiri românești. De când ne ocupăm cu adunarea a tot ce este creațiune a fantasiei și credinței poporului, am cules mult din ce s'a mai putut culege din rămășițele cele din urmă ale tradițiilor și ale legendelor referitoare la mănăstiri. Am zis mult, deși eu unul nu cred să fi rămas ceva neadunat în punctul acesta: mănăstirile sunt puține în proporție cu dealurile, văile, munții, satele și câte toate care-și au legende și tradițiile lor, apoi mănăstirile au fost și sunt mereu cercetate de vizitatori, cari pot culege la fața locului toate amănuntele tradiționale. Și după cum toată istoria noastră artistică culturală și în mare parte cea politică este legată de mănăstiri, toate cercetările noastre asupra istoriei interne a țării românești este ațintită spre mănăstirile trecutului. Ele n'au fost numai școli și centre ale artei picturale și musicale, dar tot odată stabilimente tipografice, și mai pe sus de toate cetăți de apărare și puncte de observație.

E greu de aflat, întru cât numite legende și tradiții, referitoare la mănăstirile noastre, sunt creațiuni originale ale poporului nostru — un fapt oare care istoric împodobit cu invenții poetice — ori sunt simple împrumuturi dela alte popoare. Tradițiile și legende se adaptează mai ușor de cât basmul.

Legenda clădirii mănăstirii Argeșului, bunăoară, cu zidirea unei neveste de vie în temelie mănăstirii, este comună tuturor popoarelor eretice din peninsula balcanică. Sărbii, Grecii și Albanezii povestesc tot despre zidirea unei neveste vii în temelie unor anumite poduri monumentale, cari se surpau noaptea și n'au putut fi ridicate până ce meșterul-architect nu și-a sacrificat soția, în urma unei porunci ce-a primit-o în vis.

E prin urmare aceeași legendă. Am creat-o noi, și dela noi au împrumutat-o celelalte popoare, ori am împrumutat-o noi dela alții? Se poate, că legendă n'a fost creată de nici unul dintre popoarele cari o au astăzi, ci a fost moștenită dela alt popor mai vechiu, din timpul pe când exista într'adevăr nu numai credința, că îngroparea unui om viu în temelie dă traînicie clădirii, dar pe când exista însuși faptul, care astăzi e numai o superstiție.

Nu încape nici o îndoială, că au fost vremuri, când se făceau jertfe de oameni vii, ca să dea traînicie zidurilor. Superstiția de astăzi e o dovadă și o rămășiță a acestei credințe.

Nu numai la noi, dar pretutindeni în Europa, există superstiția că dacă meșterul clăditor măsoară umbra unui om cu o ată și apoi îngroapă așa aceasta în temelie zidurilor, el dă traînicie clădirii. Va să zică, tot îngroparea unui om de viu, într'un chip simbolic: dacă nu'l poți îngropa pe el însuși, îi îngropi chipul sau măcar umbra lui.

La această superstiție s'a adăugat alta: anume, că acel om a cărui umbră a fost îngropată, trebuie să moară în cursul anului. De aici apoi meșterul clăditor poate să fie criminal — în înțelesul superstiției — căci poate ucide pe un dușman al său, îngropându-i umbra.

În Suedia acu doi ani a fost un proces în sensul acesta, care a mirat lumea: un om, aflând prin trădarea zidarilor, că arhitectul i-a îngropat umbra, a tras în judecata tribunalului pe arhitect.

Altă dovadă despre existența jertfirii de om viu s'a păstrat la popoarele nordice: de câte ori se dă drumul pe apă unei corăbii nouă, proprietarii vaporului aruncă duhurilor rele jale mării chipul unui om făcut din ceară, ca să le împace și să nu ceară mai mult. Dacă din întâmplare cade în apă unul dintre vâslăii corăbiei celei nouă, nimeni nu sare să-l scape, ci-l lasă ca jertfă mării.

Legenda mănăstirii Argeșului este deci născută din superstiția aceasta. E singura legendă cu această temă: mănăstirea Argeșului singura mănăstire cu o legendă păgână.

Tema cea mai favorită a legendelor mănăstirilor noastre este copacul arătat în vis. Cu puține excepții, toate mănăstirile noastre au fost clădite pe locul unui copac bătrân, pe care i-l-a arătat în vis

ori un foc sub tulpina copacului, ori urmă un glas ce eșia din copac și alte menea semne, toate raportându-se la o calitate anumită: aici și nu alt undeva să se clădească mănăstirea. Cultul copacilor, mai ales al acelor seculari, pe care de dealuri, s'a atins târziu după intrarea creștinismului, și avem destule exemple, că prin suta VIII și IX creștinii de abia întorși dela păgânism prin țări s'adunau să se închine mai cu sub un copac bătrân, după vechiul obicei de cât în biserici. Copacul, ales de tot sfânt, era locul de adunare al poporului nu numai în cauze religioase, ci și în juridice și de ordine publică, sub făcea judecățile și legile, bălciurile și pețele. Locul rămănea sfânt și după gerea copacului și în cursul veacurilor se păstra multă vreme amintirea de acel copac mort de mult.

E natural deci, că în veacurile mai de mult, pe când încă păgânismul era sters cu totul din sufletele creștinii oamenii căutau să facă templul creștin adevărat biserica sau mănăstirea creștină pe locul templului celui vechiu, adică copacului slab și tot mai slab amintit despre acest fapt a dat naștere legendelor că un semn cerec, arătat mai ales în a designat cutare ori cutare copac, să fie pe locul căruia trebuie zidită mănăstirea.

Acești arbori seculari erau de rime impunătoare, ca sub umbre și în postul crengilor să poată adăposti marea lume. Eu cred, că precum la Slavi e obiceiul să se clădească mănăstiri pe locul sfîntului copac tăiat, tot așa după încercarea să clădim o biserică pe locul lemnului unui singur stejar sfînt și acesta se înțelege, și e un fapt istoric ce se spune desigur dintr'un lemn, car dacă e leproș, se explică.

Trecem acum peste aceste mănăstiri Slatina, clădită pe locul din care eșia un glas ce în cioban să spue lumii, că accere mănăstire; trecem peste mănăstirea Dealului, care singur în viață pe Radu Negumăneț jurat de dușmani, pe un veriu lui Flămândă la Câmp, und face mănăstire; trec peste sfîntului Nicodem, care fost acest călugăr după irăția u pe locul unde a clămanăstirului. Mănăstirea Coma, Biscola au aproape acele legendenunte, cu copacul, pe se ar vorbitoare.

Tot vorbitoare oșt ico arătat lui Mihaiu Viti pe cor mănăstirea Dealului lui M Mare, pe copacul delzia. De doi se spune aceea neveste. bătuți — cel dintei Turci de Unguri — au afit obos copac bătrân, și înm li-s icoană vorbitoare, i-a în plece din nou în a. Biru mulțumită Domnula ridici rile lor pe locul cului. cel Mare, nici Mih'au io și clăditori de mână dar e doif spune poporul au clă îndemnați prin ace visiu

Cea mai frumoasă din mănăstirilor făcute locu este fără îndoială cea a Mare, clăditorul Pu. Într elementul vechiu în (elementul creștin (arăa ic rilor) mai întră sieme genda e destul de sima lu Neculceași ma sovita a lui Alexandri. I Marcu năstite. Unde? See le trăs de oșteni și popobsolut de cere în aruncarea sau gască arcași ai săi. Arcvitatele lor merg departe. Dar geata lui sboară corap a fe se împlântă într'un mui alal va fi altarul, zice Si cupu va pe locul copacului. d-sara rebre pa

Aceasta e tradiția. Ori o fi încercat Ste nu, mănăstirea Putna potrivit obiceiului păgă unui alt templu mai vechi sfânt.

* Aici aparține și legendă

oare și gingașă. A fost itătoare față
reșelî carî se făceau raportul
lor. S'a reținut de a copia crășmele,
acestea industrie ovreie. A deschis
larg usurei fiind-că e o îndeletni-
males ovreiască. A persecutat,
vența necinstită, fiind prin aceasta
alîns de cercul de inșe al Ovreilor.
Nu cutez a afirma, cegistafiuneu
pastră de trei decențioaci a fost
ndusă de toate în rit exclusiv
ntient ovreiesc; dar șor s'ar pute-
cumenta că în imensia de legi
dinațiuinî aduse în țpul acesta or-
re alt cerc de intere: a suferit, dșă
ntra acelea carî deschiau isvoare ma-
or ovreestî nu număa au rēmas n
nse, ci au fost împartăe de o îngri-
tematică. Adevărat e. organizația c
ului nostru a negligepământul și
stria, dar a îmbrățșe comerțul?
nerciul în nouă pârđin zece este
nile Ovreilor. Adevit-e că banua
desbrăcat de menir lui de mijloar
schimbului și măsuor al valor și
făcut marfă, prin re i-s'a asisat
ghemonia deasupra.uncel și a prác-
nii. Banul este mafes în mână ovștî.
lăverat-e că datorat e paria urșitã,
arul avere în procera execuții ju-
cătoreștî este res plus și este adērat
iect de pradă a critorului. Earredi-
in cele maf multcasurî e Ovjul.
Nu continuu cexemplele parucã
nriu broșurã. Cēorul ișî va copleta
nd dovezile. Nuaș imigrareoa maf
esc. Dela venia în țearã a rmenit-
sî patriã noastră a fost. Asupa rassef
sî, națiuinei șil patrief au ost ade-
binecuvintaree Dumnezeu oloniștil
S'au sporșivîl patrief ctelement
muncito patriotic și deștept.
și morav bune au adu cu sine;
au sporit verea și au devenit ma-
neaoșî

În timpul rai nou Jidanî au nãvãlit
moș în masse. Pe vremea emancipa-
nî erau doa vre-o 100 de mîl. (Nu
la îndem. statistica). Astãzî sunt
mulț d n milion. Binecuvinte
pezeu pe ce dintre dñștî sunt
gri adevitî. Din numērul acesta
în pau te de mîl sunt în comi-
Bereș, saș, ung, Zemplin,
Saș, saș, ung, Zemplin,
române dre agabonșî. ei-orî așã
s-o înțelul a Sașî și ape atãtia
An Șecur. Asta e înșã nci înaintea
Bulșilor se petrece vērãtã des-
Bilecare opor. E mãtrebare cã
vni'tau atãtia Mag pe timpul
dscãlec lui Arpad.
A pus, cã imigrea armeanã
a fost adevērãtã bventare de
Dne. Aceasta o zidespre imi-
grii Cumaniilor, iar și Pecene-
chiot aceasta o zidespre venirea
fie-a Nemților dinat și din țe-
este. Imigrația deci de multe
oc foarte marentro o țearã.
d. Unite ale Americî in imigrațiuine
enit marî.

șar imigrația poșã fie și osēnda
nezeu. Statele te de anî de zile
în contra imiții rassef galbene
și Australia înd început a lua
în contra invașii lor. De ce?
Voi sunt trēndavî? Itē sunt bestialî?
de loc: Din contraunt blãnzî, mo-
leș, temētori de legșî peste mēsurã
mncitori. Dar fiind-cucrã maf mult și
leitin ca cel indîș, statul a ridicat
ailare în contra invēș...

Fațã cu aceasta sã zicem despre
sua Ovreilor din liția?
E fapt cã au vet aicî sãrã averi.
iapt cã n'au put aratã nci un
gitim de existențã. E fapt cã au
cel maf inșior grad de culturã
ascã. E fapt cã s'au abținut dela co-
re a orî-cãref activitãții productive.
i-au lãsat sã itre cu grãmãdã fãrã
pedecã.

Activitatea lor u vēzut-o autoritãțile
ghiare. Primarul atului, notarul, solgã-
aul, perceptorul de dare, vicșpanul,
panul, toșî au vēșt cã imigratul acesta
e usurã cu banii: u alcoolului, cu marfa
vitele cu pãșum. Au vēșt cã nu
horadic ci pe limētinșã în chip le mese-
face usurã. Au țul cã falsificã beutu-
rile, falsificã cãntul, jurã strãm. Nu-șî
bãiatul la oalã ci la bōcher ca
ște vrãjituril în Talmud. Ungurește
vãtã nci ul. În chip sistematic
e poporul inmoravurî, în avere în
rile sale.

au vēșt-o, i-au închis ochi, au
o. Ear un lișpanî deșî n'au fost
șif frere ecōchon, dar i-au spri-
i-au ajutașî s'au silit în sala co-

elor a-șî alcãtuiti garde din rēndurile
ș'a afirmat convingerea delicatã, cã
e cuvine a te atinge de Jidan.

În proiectul despre imigrãrî s'a vali-
t asemena acest spirit. Fiește-care o
cã proiectul acesta a fost provocat de
grãtia ovreiască. Ocolim înșã mãmãliga
dã. Eatã nci cã maf suntem gingașî
de-a dreptul ipocrițî. Ni-e fricã sã-i che-
am copilul pe nume. Guvernul sã sbate
dreapta și în stãnga, hesiteazã și cere
puternicire discreționarã. Pentru-cã maf
șucuroș lovește prin împuternicire discre-
onarã în libertatea constituționalã, decãt
șie sincer.

Deșî stau deschise datele statistice.
Vre-o cãte-va din ele ni li-a cetit deputatul
Buzãth, Lukács. Dániel și Széll maf multe
știu despre ovreii poloni decãt orî-cine
altul. Tîn în pulpitrele meselor închise
rapoartele întinșe ale lui Egãn Ede. Nu
este om pe lume care ar putea sã slãbeescã
datele lui Egãn. Pentru-cã el a fost cin-
stit, sincer și human sub orî-ce raport
A persecutat numã pēcatul. Pãrșile dela
Nord ale țerî unde locuesc Cazarî sunt for-
male spelunct de crime. Acest puhoî au nã-
pãdit ca și dușman în acele locuri. Distruge
aprinde, furã tâlhãrește, despoaic, înșalã fal-
sificã. Nci cãnd n'am vēșt, nci nu ni-am
închipuit o astfel de bãtea de Dumnezeu
ca si aceea ce am experiat-o acolo. În vē-
țãturile lui Isus Christos n'au acolo nci
o valoare. Toate bunãțãile civilizației cre-
știne au ajuns acolo la faliment din pri-
cina Cazarilor.

Guvernul bine o știe aceasta. Cãci
doarã acțiuinea Egãn pentru aceasta a fost
inițiatã. Proiectul imigrațiuinî încã pentru
aceasta s'a făcut. Totușî sã teme sã prindã
rãul de coarne. Omul stã uimit cãnd vede
cã în acel ținut ajuns la sapã de lemn
dreptul de a vinde beuturî spirituale e și
acum în mãnil Cazarilor. Deșî în direc-
țiuinea aceasta încã se întinde puterea dis-
creționarã a guvernului. Și stã uimit cã
proiectul încã tot acopere adevērãtã stare
de lucrurî. Nu o spune cum am spus-o
fațã de epizootia din Orient. Ca și cum
vita ar merita maf mult scut, decãt cetã-
țeanul patrief.

Pentru-ce ipocrisia aceasta? Da ce
nu zic: ovrei din Galiția, Rusia și Romã-
nã, de aci încolo pe nci nã preș nu lãșãm
sã între în țearã. Aceasta o aș înțeleg.
Cu aceasta s'ar putea ajunge la scop.
Aceasta apoi s'ar și putea motiva. Acolo
sunt rapoartele oficioase. Comunã de co-
munã ai putea constata, abuserile înfiorã-
toare Miseria îngrozitoare a indigenilor
s'ar putea arãta om de om. Și necondi-
ționat s'ar putea documenta cã pe poporul
nostru slãbit prin regularea proprietãții
Cazarî l-au stors definitiv și l-au aruncat
în crãncenã miserie și suferințã. Aceastã
motivare ar fi înțeleasã de lume și ar în-
țeleg-e-o și maghiarî de legea lui Moise.
Și sinceritatea noastră de a ne apãra ar fi
aplaudatã de lumea întregã. Dar așã: cu-
prinde teren parazitul, pere folositoarea
plantã pãnã-ce în fine ne cuprinde cu totul
valul unui proletariat netrebnic.

Cãt de frumos și cãt de minunat
se înfãțșeazã, în adevērãtã luminã, to-
varășii mântuirii noastre.

Dar toate ca toate; frumoasã com-
panie și-a ales capul bisericeî noastre
romãne ortodoxe, care trebuie sã știe
ca Canonul 30 apostolesc spune:

**„Dacã s'ar face cineva Epi-
scop prin mijlocirea stãpãni-
torilor lumēști, acela sã se de-
punã și escōmunice, apoi și
pãrtașii lui.”**

NOUTĂȚI.

ARAD, 13 Ianuarie n. 1903.

AN NOU FERICIT

dorim tuturor amicilor, cunoscuților și
abonenților nostri.

„Tribuna Poporului“.

Din cauza sãntei sãrbãtorî de
mãne, numērul proxim al foii noastre
va apãre numai Vineri la ameazî.

Numērul acesta se trimite și abonenților
noștri de Duminecã. Cel mai apropiat numēr
dublu va apare Vineri la ameazî.

**Cine-i candidat de episcop
în Arad?** Eatã întrebarea la care
unele iscoade umblã sã afle rēspuns.

Le trebuie adicã țintã în care sã
dea cu acele arme murdare cu care
a dat în episcopul ales Vasile Mangra.
Sã fãureascã actele lui Pilat contra
candidatului nostru și cu acele sã-
dea gata prostituit între hohotele ce-
lora ce ne urãsc pe noi și așezēmîn-
tele noastre bisericeștî.

Cine nu se cutremurã de orgiile
ce le-a comis „banda” cu fețele bise-
riceștî pãnã la actul neintãrîrei pãrin-
telui Mangra de episcop?

Acum dupã ce li-am cunoscut
tactica de luptã, n-o sã maf espunem
pe fiitorul episcop al bisericeî orto-
doxe romãne, sã fie tirãt înaintea si-
nagogelor, a logelor francmason, a
caselor de prostituție; ci-i vom spune
numele lui în bisericã, între cei cre-
dincioșî, pentru carî va fi bun ales.

Candidatul nostru e „cel ce vine
întru numele Domnului“.

Atãta pentru lumea din afarã și
nimic maf mult.

Cei credincioșî, carî spãimēntãțî
de cele ce se petrec de nou în orga-
nizãrile hamsiste din Timișoara
și în organele jidoveștî cu care ope-
reazã între strēinî, așteaptã dela noi
mãngãere, sã se mulțumeascã acum
deodatã cu atãta, cãci „zilele grele
sunt”; ear iscoadelor trimise printre
noi le zicem: Duceți-vē dela noi în
focul Gehenei...

Atragem atențiuinea cetitorilor
noștri asupra valorosului studiu pe care
începem a-l publica în numērul nostru de
azi la foitã: *Gheorghe Baritiu și amicî
șî, de G. Bogdan Duică și Al. I. Lãpãdat.*

Romanul principesei Luisa.

Dupã-cum se scrie din Drezda, se vede
cã sfișitul pertractãrii avocatului de
curte al Saxoniei cu Lachenal, va fi
acoperirea scandalului Giron. Princesa
Luisa a declarat cã e aplecatã sã se
întoarcã, sub anumite condițiuinî în Au-
stria, unde curtea din Viena i-a asigu-
rat libertate deplinã și i-a pus la dis-
poziție un castel. Dupã un alt isvor
princesa Luisa n'ar fi fugit din Drezda,
dacã marea damã de onoare n'ar fi
descoperit amorul ei cu Giron. Și
adecã marea damã de onoare întrãnd
cu o anumitã ocașie în sala de studii,
în loc de copii a gãsit pe Prin-
cesa Luisa cu Giron. Marea damã de
onoare l-a silit pe Giron sã pãrãseascã
imediat Drezda, ear princeseî Luisa
i-a promis cã deocãmdatã va tãcea
despre toatã chestia, dar de atunci
încoacî princeseî îi era fricã sã n'o
închidã în vr'o mănãstire sau în vr'un
spital și de aceea a fugit. — Din
Genț se vestește: Leopold Wölfling și
Wilma Adamovici, cu ocașia fugirei,
au luat puținî banî cu dișit și fiind
cã n'au fãcut economie au ajuns într'o
stare financiarã foarte criticã. Pãnã
acuma îi ajuta princesa Luisa, dar
acum și ea e în lipsã de banî. Cu
cãte-va zile înainte a sosit în Montreux
un advocat din Viena, cu care Wöl-
fling a intrat în negocierî de împrumut.
— Din Viena se vestesc urmãtoarele
despre starea materialã a princeseî
Luisa și a lui Wölfling: Avereã fami-
liei marelui duce de Toscana, înțele-
gēnd și bunurile din Italia, carî de
present nu aduc nci un venit, e în
valoare de patru milioane de co-
roane. Princesele mãritate, așã și prin-
cesa Luisa și-au cãpãtat partea lor și
așã nu maf au nci o pretenție dela
tatãl lor. „Drezdener Journal”, dupã-
cum se telegrafiazã din Drezda, în nu-

mērul de azi se ocupã maf pe larg
cu Giron. Dupã acesta profesorul de
limbã s'a nãscut la anul 1879 în Gent.
Tatãl lui a fost cãpitan la pionerî din
Belgia.

**Din serile de Crãciun ale reginei
Romãniei** O foaie germanã publicã un
prea frumos articol al Carmen Sylvei
regina poetã a Romãniei, în care povestește
într'o formã mișcãtoare serile de Crãciun
din trecutul vieții sale de principesã și de
reginã a Romãniei.

„La cel dintãiu Crãciun — spune
Carmen Sylva — Prințul Carol a plãns
gãndindu-se la mama sa depãrtatã și la
scumpiș sēt morțî. Carmen Sylva a aprins
luminãrile unui mic pom de Crãciun, pu-
nēnd sub el un leagãn mic. Al doilea Crã-
ciun ne-a fost amãrit de crise ministeriale,
însã ne-am mãngãiat în urmã. Voiam
atunci sã plecãm La al patrulea Crãciun am
revãzut patriã cu copila mea adoratã și de
toșî iubitã. A urmat apoi un Crãciun trist
fãrã pom. Am scris cincîl poesii în vreme-ce
bãrbatul meu lucra Eram mãmhitã de te-
ribila nesiguranțã, cã n'o sã maf am alți
copii. Am revēzut în urmã pomul de
Crãciun din patrie. La reîntoarcerea mea
în Romãnia am luat parte emoționatã la
Crãciunul nepoșilor meș. Acum cãnd sunt
în vîrstã aproape de 60 de ani, liniștea
și pacea au intrat în sufletul meu. Mē
gãndesc numã la alțî: aceasta e bucuria
meã“.

Carmen Sylva descrie apoi frumoasa
și simpatica personalitate a Regelui Carol.
Carmen Sylva sfișșește cu un avēnt
poetic zicēnd:

„Aștept cu speranțã și mulțumire ul-
timul meu Crãciun. Nu înțeleg cum se
poate gãsi, cã viețã e prea scurtã“.

Grogul țarului. Cãnd dl Delcassé,
ministru de externe al Franței, a fost pri-
mit anul trecut în Petersburg, la palatul
de iarnã, de Nicolae II, acesta îi zise cu
familiaritate în odaia de fumat:

— O sã-țî dau un grog rusesc, acesta
nu seamãnã de loc cu grogurile franțu-
zeștî pe carî le preparașî foarte rēu.

— Majestatea voastrã, rēspunse dl
Delcassé, ar fi foarte bunã dacã mi-ar da
rețeta care se întrebuinteazã în palatul im-
perial.

— Cu plãcere, rēspunse împēratul.
În Franțã, se aduce apã caldã și turnãtã
rom. În Rusia, uite cum se face, se pro-
cedeazã cu maf multã artã: Cãnd apa e
caldã, se pune zahãr și douē lingurițe de
rom de pahar; se lasã sã fiarbã pãnã ce
începe sã scadã și se servește fierbinte.
Un grog pregãtit astfel e un escelent cal-
mant și te face sã dormi.

În clipa aceasta lacheul aduse, pe o
tavã de aur, țarul și d-lui Delcassé,
douē groguri fumegãnde, de o culoare
frumoasã de topaz.

Ministrul afacerilor strēine franceze
gustã grogul țarului, și el dete această re-
țetã unui confrate parisian care a trimis-o
și altora.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 13 Ianuarie. Face co-
losalã senzație știrea ce se dã în chip
positiv, cã contele Lónyay Elemér se
desparte de soția sa, fosta archiducesã
Stefania. Contele de maf multe sēptē-
mãnt a și pãrșit pe archiducesa.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu.
Editor Aurel Popovici-Barclanu.

Insertiuni și reclame.

Mulțumitor onorașilor meș oaspețî
carî au cercetat în decursul anului stabi-
limentul meu, ureș

An nou fericit

atãt oaspeților cãt și tuturor cunoscuților.
Solicî în acelașî timp și pe viitor
binevoitorul concurs, asigurãnd cã din
parte-mî nu voi cruța nimic pentru a-i
îndestuli.

Vor gãsi întotdeauna la mine, beu-
turî bune și curate, mãncãrî, calde și reci
prompt servite. Prețurile moderate.

Cu stimã

Alexa Tesics,

ospãtarul delã „Cerbul de aur”.
Arad, strada Foezko.

Mai ieftin ca ori-unde

Spre binevoitoarea atențiune!

Am onoare a Vă încunoștința, că am deschis în *Arad, strada Deák Ferencz Nr. 24* vis-à-vis de biserica reformată, un institut de

lithographie, cyncographie și autographie.

Efectuesc tot felul de lucrări cari se țin de aceste branșe, precum: cărți de vizită, de adrese, bilete de logodnă și cununie, invitări, vignete, capete de scrisori, placate (afșe), note, blanchete, caete de caligrafie, de desemn. peisage, atestate, diplome, acții, libele de depunere și tot felul de lucrări artistice și în culori etc. etc. Prețuri moderate.

Asigurându-Vă, că 'mă voi da toată silința, să îndeplinesc lucrările primite cu cea mai mare punctualitate și promptitudine, conform gustului și dorinței, Vă rog să binevoiți a mă onora și sprijini cu prețuitele D.-Voastre comande.

Cu toată stima:

PETRU SIMTION,
proprietar de lithographie.

Din privilegiul sezonului iarnă și primăvară am onoare a recomanda onor. public și bogatului

desit de

haine bărbăți și de copii,

ce se vënd cu cele mai modeste prețuri, precum și cele mai fine costume de modă și de sezon pentru bărbați și copii, pardosiuri și îmbrăcăminte de dănit, paltoane ploaie, bunzi de iarnă, precum și bunzi de raș și haveburi.

Recomand depositul meu haine de iarnă și primăvară, mai ales onorațiilor domni precă cărora le vënd cu cele mai ieftine prețuri.

Cu ag

885 2-6

Isidor Makovitz

Calea Andrassy 8 (In fața biserica moriților.)

Mai ieftin ca ori-unde.

Asociațiunea de economii și ajutor din Ghiroc.

CONVOCARE.

Domnii membri ai „Asociațiunei de economii și ajutor din Ghiroc”, prin aceasta se convoacă la

a V-a adunare generală ordinară

care se va ține în **12/25 Ianuarie 1903.** în sala școalei a II-a greco-orient. română din Ghiroc, la 2 ore p. m.

Obiectele de pertractare:

1. Raportul direcțiunei și a comitetului de supraveghere despre cursul afacerilor în anul 1902.
2. Presentarea bilanțului și a propunerii asupra venitului curat.
3. Alegerea comitetului de supraveghere pe 1 an.
4. Exmiterea a doi acționari pentru verificarea proiectului adunării generale.
5. Eventuale propuneri.

Ghiroce, la 9 Ianuarie n. 1903.

Contul Bilanțului — Mérleg számla.

Active — Vagyon			Pasive — Teher		
	Cor.	fil.		Cor.	fil.
1	Cassa în numerar — Készpénz.	158	31	1	Capital acționar încurs — Befizetett részvénytőke
2	Cambii escomptate — Leszámitolt váltók	15.031	—	2	Depuneri — Betétek.
3	Spese de fondare — Alap. költség	170.—	Cor.	3	Fond de rezervă — Tartalék-alap
	Amortisare — Leirás	85.—	85	4	Profit curat — Tiszta nyereség.
4	Mobilier — Butorzat	10.—	—		
	Amortisare — Leirás	5—	5		
		15.270	31		

Contul de profite și perderi — Nyereség és veszteség számla.

Eșite — Kiadás			Intrate — Bevétel		
	Cor.	fil.		Cor.	fil.
1	Interese după depuneri — Betéti kamat.	28	93	1	Interese de escompt — Leszámitolási kamat
2	Contrib. directă și aruncuri — Egyenes és potadó.	146	43	2	Provisiuni — Jutalék
3	Remunerațiuni — Fizetések	150	—	3	Interese de întârziere — Késedelmi kamat.
4	Chirie și încălzit — Házbér és fűtés.	60	—	4	Competință de scris — Írásdíj
5	Amortisare din spese de fondare — Leirás az alapítási költségekből.	85	—		
6	Amortisare din mobilier — Leirás a butorzatból	5	—		
7	Spese diverse — Különféle kiadások.	70	63		
8	Profit curat — Tiszta nyereség.	1.108	65		
		1.660	64		1.660

Ghiroce, la 31 Decembrie 1902.

Francisc Metzger m. p.,
președinte.

Atanasiu Baicu m. p.,
director executiv.

Vasile Avramuțiu m. p.,
cassier.

Lazar Cărbunariu m. p., **Iosif Galția** m. p., **Ioan Stoia** m. p., **Ioan Rugia** m. p., **Titus Miu** m. p., **George Rotariu** m. p., **Trifu** m. p.,
membri direcțiunei.

Confrontându-se cu registrele principale și auxiliare s'au aflat exacte. — A fő és mellék könyvekkel összehasonlítottván helyesnek tiltott.

Ghiroce, la 9 Ianuarie n. 1903.

Bostoc Miu m. p.,

Iosif Buibaștu m. p.,

Trifu Andrașiu m. p.,

Nicolae Aga m. p.,

Aurel Sandu m. p.,

membri comisiunei supraveghitoare.

REDACȚIA

Arad, Dealul Poronoc-ului nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria: pe un an . . . 20 cor. pe 1/2 an . . . 10 . . . pe 1/4 an . . . 5 . . . pe 1 lună . . . 2 . . .

Nr-rii de Duminecă pe an 4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Dealul Poronoc-ului nr. 20

INSERTIUNILE:

de un sir garment: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b de fiecare publicatiune.

Atât abonamentele, cât și insertiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scrisori nefranse nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

In fața primejdiei.

Se știe că Wlassics, ministrul școlilor, nu mai lasă pe elevii români din școlile statului dela Timișoara și Ciaba să învețe românește nici chiar religia.

Ceea-ce a făcut cu școlarii Români din două orașe, cine se mai îndoiește: va face-o, pe încetul, și cu cei din alte școli din alte orașe ale țerii.

A început cu Eparchia Aradului, căci porunca în acest înțeles Consistorului din Arad a trimis-o.

Ce și-a zis ministrul? Să încerce Diecesă fără păstor, căci am intrat deja în a zecea lună, de când nu avem episcop. Unde nu-i cap, își va fi zis ministrul, ori unde conducerea o are un președinte care poate vrea să fie episcop, lucrurile vor merge mai ușor!.. Consistorul va lua la cunoștință porunca și la rindul său va îndruma pe preoții caticești să propună d'aci încolo sfintele învățături ale legii noastre creștinești în limba ungurească... Inchipuți-ve monstruositate: copiii noștri, învățați de preoți români, să-și facă cruce ungurește, să zică Tatăl nostru și toate române drept mărmărară a răsărității! S-o învețe ungurește, zicând în loc de Andreiu cel mare Saguna András! Bine înțeles, din cărți ungurești... Am ajunge astfel ca nici catechism românesc să nu mai fie...

Rakoczy a vrut să ne desfacă de legea strămoșească și să ne facă Unguri ademenindu-ne tipărind catechisme românești; dar strămoșii noștri, fie-le odihna lină, nu s'au clătinat în credința lor, ci au rămas ceea-ce erau de veacuri!

Wlassics vrea să ne maghiarizeze silind copiii români din școlile statului să învețe până și religia — ungurește!

Dacă în capul consistorului din Arad ar fi Românul pe care Ungurimea țintă cu sila ar voi să ni-l pună în

scaun vlădicesc, dar pe care biserica l-a respins de două ori și-l va respinge și a treia oară, porunca ministrului (cine se mai îndoiește?) de mult ar fi indeplinită...

Președintele Consistorului arădan a avut însă istețimea ca afacerea aceasta de-atăta însemnătate s-o trimită Consistorului metropolitan!..

Să-l vedem acum pe I. P. S. Sa Mitropolitul, cel împrietenit cu stăpânirea ungurească (ori mai bine: supus stăpânirei!), cum va sări întru apărarea bisericii primejduite?

Să dea Dumnezeu să ne înșelăm, dar noi ne temem de rău. Pentru-că nu ne putem închipui ca Mitropolitul dela Sibiu să aibă puterea de a se pune în calea planurilor ministrului unguresc! E și greu de închipuit, că mitropolitul, care a bătut pela ușile tuturor ministrilor unguri și așa zicând li-s'a umilit cerșindu-le să nu întărească pe cel ales episcop de Sinodul arădan, numai ca să mai aibă prilej a silui și a treia oară voința poporului săturat de domnia neamurilor, zicem: e greu, ca un asemenea mitropolit să meargă la Budapesta și stând drept și cu fruntea ridicată, să protesteze împotriva urășirei regi sultanoscu!

De altfel, așteptăm.

Dar să i-se spună obștei ce se face, să nu se țină sub obroc nici o ispravă. Foaia dela Sibiu a I. P. S. Sale nici până azi nu a spus încă: ce s'a făcut în privința ordinațiunii prin care Wlassics cerea mai mult spor în studiul limbii ungurești? S'a supus consistorul arhidiececesan ori nu vrea să știe de acea poruncă... Pentru-că asta toamnă foaia I. P. S. Sale și spriginitorii (ca să nu zicem stipendiații autorizați) I. P. S. Sale făceau mare gură și cu multă lipsă de adevăr și cu nerușinare ocăriseră pe — Mangra.

S'a întovărășit I. P. S. Sa cu miniștrii unguri pentru a lovi nu în Mangra ci în biserică.

Se vor împrieteni oare acum acei miniștrii cu I. P. S. Sa Mitropolitul pentru a-l ajuta să înlăture o primejdie trimisă asupra bisericii tot de un ministru?... Cine-o crede? Eu nu.

Russu Șiriani.

Ea comitat! Atragem luarea aminte încă d'acum a fraților membrii în congregația comitatului Arad asupra adunării ce se va ține la 26 Ianuarie (cămbindarul nou).

Se vor debate multe afaceri însemnate pentru poporul nostru din comitat și e păcat și înaintea lui Dumnezeu și național ca să nu isbutim acend dreptatea pe partea noastră numai pentru-că unii dintre membrii nu vin la ședințe

S'a întâmplat adică în trecut nu odată, că n'am putut învinge numai și numai pentru-că ni-a lipsit un vot două. Astfel, cine nu-și aduce aminte, ca și în ședința din urmă, dacă eram cu doi mai mulți ori dacă frații Belez (protopopul Vasile și notarul public János) nu votau cu stăpânirea ungurească, aceasta nu putea pune zece de mii dure pe spatele bietului nostru popor. Și dacă este trist din cale afară faptul că se găsește Români cari n'au durere pentru poporul din care s'au născut, ci pentru un os de ros s'ar face nu numai francmasoni, dar și înararea drepturilor poporului, care se încovoiește de mult sub greutatea dărilor de tot felul

Apelăm deci la dragostea frățeească a fie-cărui și cerem tuturor să și facă datoria!

1000 de familii maghiare spre America.

Foile ungurești cu adevărat sunt inspăimântate: le vine adică vestea, că 1000 familii de prin cele mai ungurești comune, ș'anume de pela Szentes, Mindszent, Csongrád, Szegvár, Csány și altele sunt gata de plecare spre America. Unele vor să meargă în Ardeal, să-și încerce întâiu norocul p'acolo; sfârșitul va fi însă tot America, pentru că cine nu știe să trăiască pe câmpia bogată

dintre Dunăre și Tisa, în Ardeal de bună seamă moare de foame.

Dând știrea aceasta, »Egyetértés» scrie:

»Zadarnic li-se spune că ori unde și îndeosebi în America va fi mai greu pentru ei și că o să ajungă cerșitori, peritori pe drumuri, ei nu vor să înțeleagă. Ci zic într-una că mai rău nu poate să fie nicăiri. O judecată mai aspră și un adevăr mai trist despre stările de lucruri din Țeara-Ungurească nu a spus încă nici un Ungur ca frații cari locuiesc în cel mai mănăs câmp al patriei.

Și totuși stăpânirea își frământă mințile îndeosebi pentru maghiarizarea naționalităților.

In România și la noi...

In una din ședințele Dietei maghiare Hegedius Loránt s'a plâns că Ungurii din România sunt — prizoniți. Românii ar fi oameni foarte răi și guvernurile lor barbare.

Il dau însă de minciună chiar Ungurii din România, căci eată ce scrie prețimurim: se pu... dacă n'au uitat-o, și anu... patriotica pot s-o țină în dragă voie. Ca să dau o pildă: sunt 50 ani de când există Magyar Társulat, care are clădirea sa, cu scena pe care se joacă ori-ce piesă... Aici am serbat nu de mult, în toată libertatea, în amintirea lui Kossuth Lojás.

Sunt apoi 50 ani de când avem biserică reformată maghiară: pe turnul bisericeii, la serbători, alături de tricolorul țerii arborăm și steagul unguresc. În București Ungurii au vre-o zece asociațiuni, unde în primul rind se cultivă sentimentul național. Ear guvernele României n'au disolvat nici-odată nici o singură societate de felul acesta nici au impus limba română cu limba oficială.

Nu-i adevărat deci că în România Ungurii ar fi prizoniți.

Cât' despre perirea Ungurilor din România, nu ea este de vină dacă Ungurii,

George Baritiu și amicii săi.

— Corespondență. —

(Urmare).

1837.

4

Blaj, 8 Septembrie, (27 Aug.) 1837.

Iubite frate,

Părintele Voina, care mi-a adus mult prețuita scrisoare a D-Tale, mi-a povestit de fericita stare a D-Tale de acolo, și m'am bucurat. Bine că ești fericit și mulțumit D-Ta; că dela mine au trecut cea simțire de mult, cu toate că cineva de pe purtarea și tonul conversației mele ar judeca togma dinpotrivă. Ca un vas cu apă limpede de-asupra și cu tină pe fund, vai, de câte-ori mi-se turbură limpezca inimii, și eu trebuie s'o înghit. Și dacă mă străduiesc într'adins a-mi împrăștia întunecoasele idei și aduceri aminte, care de-a pururea mă prigonesc, — cine nu-mi vede inima, socotește că este liniște acolo, ear' acolo este o geacă, ce arde amar...)

1) Despre viața sentimentală a lui Cipariu, care era o fire poetică, vom mai reproduce vre-o 2-3 probe. Căusele ce l'agitau nu sunt însă atât de interesante, ca să merite a fi reproduse.

Despre privilegiu Societății negustorești de acolo, asemenea nu știu mai mult decât mi-ai scris D-Ta; ba și din D. Budai la Sibiu încă am fost înțeles ceva, dară în foarte scurte cuvinte. De va fi interesat tare a se face cunoscut, îl veți vesti, nu mă îndoiesc, prin organul Gazetei D-Voastră, de veți avea norocire să vi se sloboadă.

In stilul acelor 2 numere sunt, căroră li-se pare, după netezimea stilului ce se află într'însele, cu totul altmintrelea decât în: acum Foae de Duminecă a se bănuî pe dreptate, zicând, c'ar fi peana D-Tale;) eu nu hotăresc nimic, numai atăta zic, că după a mea opinie, e cu mult mai vednic decât a bietului Barac. Mi-au venit a ride, când Marți ce trecu,

2) Aron de Budai a fost secretar la tesauriaratul din Sibiu până la 1838, când s'a pensionat. Gazeta de Transilvania, 1838, p. 21. El era înrudit cu Cipariu, zice Cipariu către Baritiu, vol. III, al corespondenței, p. 44.

3) S'a copiat esact.

4) Foile Duminecii s'au publicat săptămânal dela 2 până la 25. Decembrie 1837. Ele se tipăreau la Gött (un german din Frankfurt), tipograf în Brașov, cu obștulala lui Rudolf Orghidan. Din aceste foi dominicale, redactate de Barac, s'a dezvoltat Foaie literară, redactată de Baritiu. Foaia literară a apărut la 1 Ianuarie 1838. La 2 Iulie

deschizând cuvertul, vazu schimbarea în titula foilor Duminecii, și curios, oare n'au început mai demult, am cercetat toate numerile semestrului al doilea, oare nu cumva n'am băgat eu de seamă până acum. Și apoi am văzut că nrul 7 au început epoca nouă. însă, frate, titula, titula pe aci încolo, eu mă tem în text puțin se va fi schimbat, și acolo era capul lucrului. Eu pentru interesul dlui Orghidan și pe carele cunosc atât de rîvnitor, și-și periclitează banii, că ar fi bine să se îngrijască de un alt redactor sau talmăcitor, și să nu se uite că Barac e talmăcitor, ex offo, că ex offo poate să fie talmăcirea cum va fi, Șașit de acolo știu că nu eată mult la eleganța, ci să se uite ca să-și înmulțească prenumerații și pe care li are să nu-i peară. De va rămânea redacția tot așa, nu știu ce folos mult poate să pricinuiască foaia aceia...

De versurile carele înădesc și împlu foaia, din care trebuie să aibă o gramadă de toată măsura cum se va polti la întâmplare, încă am ris une-ori, mai cu seama de acele ce sună cam de amor, aducându-mi aminte că autorul saracul, după vârsta și starea-i cum auziam, mai că și-o fi uitat ce fel de Dumnezeu acela-i. Unele-s ciudate, precum cel dela

1838 s'a prefăcut în Foae pentru minte, inima și literatura. Titlul este imitat după al unei reviste săsești, care se publica tot în Brașov.

pag. 24;) precum și atele la care trebuie să razi de absurde.

Eu aș zice, de ați afla cu cale cuvântul meu, că de vă va da Dumnezeu acea norocire să capătați o redacția de gazetă neatîrnata de fleacurile săsești, să vă schimbați planul și în loc de o coală de Foae de Duminecă pe săptămână, să dați două jumătăți de gazetă politică și apoi de adaus întru toată săptămâna o 1/2 de coală Foae de Duminecă sau mai bine o gazetă literară. Numai cum am zis: 1° să vă îngrijiiți de o mai bună redacție; 2°, de o mai grabnică expediție; nu știu aiurea, dar' ia noi Foaiă sosește tot la a 2-a săptămână Marți, ca și scrisorile din Viena. Spre exemplu nr. 7 din 24 Augustie (așa zic Brașovenii?), l'am capetat în 24; în Sibibiu l-au capetat cu o săptămână mai curând...

T. Cipariu.

(Va urma).

5) Eată-le:

Cine umblă tot în cale Cu carul nădejdi sale, Un tovarăș bun să-și ia. Să-și ia pe drum lângă sine Pe sărăcia, că bine Se va mângâia cu ea!

veniți aici, își uită limba. România da, este vinovată, dar numai așa cum e de vină apa că cine-va se înecă într'însa. Ungurimea s'a înecat și ea în apa asta mare: în România!

Să mai întrebăm însă noi pe Hegedius cum sunt tratați în Ungaria Românii cari de când se pomenesc au apărut patria de toți dușmanii?

Anul nou în Arad.

Obicei străbun: anul nou să ne găsiască împreună să-l putem saluta.

Ca și în anii trecuți tinerimea și-a ținut de datorință să dea și de astă-dată prilej societății românești să petreacă clipele din armă ale anului în veselie și voie bună.

Convenirea din ast an s'a ținut la „Millniu”. Pe la orele 8 sala destinată pentru convenire era îndesită de public ales: dame și d-șoare, bărbați și tineri.

Ca un pas de înaintare semnalăm faptul, că de astă-dată s'au citit și câte-va lucrări literare potrivite.

Publicul a fost salutat de d-nul Dr. T. Papp într'o vorbire bine simțită. Trăgând o paralelă între întâmplările anului trecut și ale anilor premergători, dl Papp sfârșește prin a dori ca anul nou ce se apropie, să ne găsiască mai strinși uniți, ca astfel să putem mai bine rezista încercărilor ce ce mai așteaptă.

După o poezie a d-ului Alex. Aciu, ne-a citit dl Eugeniu Șimonca un fel de satiră, în care zeflemizează greșelile educației de azi ale fetelor, greșelii ce es la iveală după ce s'a măritat. Sfârșitul l-a format o schiță a dlui Iosif Sceopol. Pornind dela proverbul „Românul e născut poet” însiră mai multe proverbe române întregindu-le „înțelesul” și prezentându-ne astfel drăguțe paradoxe. Atât teoria dlui Aciu, cât și lucrarea dlui Șimonca, dar mai ales schița dlui Sceopol a fost viu aplaudată.

După această parte oficioasă a urmat o cantec de mulțumiri și a pr...

ca semn că anul 1903 s'a sfârșit. După reaprierea lor, dl Aciu salută „copiii fragedi” 1903 prin o poezie ocazională.

Petreizarea a durat până în orele dimineții. Dintre cei de față însemnăm:

Doamnele: Lazar, St. Pop, Herbay, véd. Vuia, Micle, Moldovan, Miloven (Mândruloc), Dr. Crăciunescu, Nicorescu, Magdu, Raicu, Dr. I. Raț, Secula, Laza.

Domnișoarele: Hortense Micle, surorile Vuia, Russu (Utvin), Leuca (Păncota), Raicu, Laza (Galșa).

In biserica rom. gr.-or. din Arad ziua anului nou s'a sărbătorit cu mare solemnitate. Mulțime de popor a fost de față.

P. C. Sa protosincelul I. I. Pap, președinte al consistorului, a rostit o cuvântare în care a arătat cum toate lucrurile bune prin dragoste frățească se pot săvârși. Intre altele, a adus ca pildă zidirea Casei Naționale.

Seara la Casa Națională tinerii și harnicii meseriași au jucat piesa teatrală „Noaptea de Sfântul George”, de T. Alexi, muzica de N. Ștef.

Apoi corul mixt al acelorăși meseriași, condus de tinerul preparandist Ștefan Ștef (care de altfel a absolvat conservatorul și este un excelent muzician) a cântat patru piese, după cum s'a cântat și un duet („Mai am un singur dor”) de d-șoarele S. Boșneac și A. Niga.

Piesa teatrală s'a jucat foarte bine, Îndeosebi a eselat d-na Anuța Pouta în rolul Ruhelei, precum și d-nul M. Ursu, în rolul lui Ifig. Cel care a produs însă mai mare ilaritate, a fost Neculă țiganu. E un talent extra-ordinar tinerul acesta, care din modestie (și poate alte cauze) nici nu și-a pus numele în program. Vorba e că ni-a făcut pe toți să ridem cu plăcere. D-șoara Ana Niga în rolul țigancei d'asemeni a fost foarte bine.

Muzica de N. Ștef a fost melodică și dulce. Laudă lui.

Publicul a răsplătit cu aplauze îndelungate pe diletanți.

Tot așa de cu entuziasm au fost aplaudate prestațiunile corului mixt.

Cât despre d-șoarele Boșniac și Niga, au trebuit să repeteze frumosul duet. D-șorei Boșniac s'a oferit și un frumos buchet.

Adresăm calde felicitări lui Ștefan Ștef care a instruit corul. Brava lui! Laude se cuvin apoi dlui I. Moldovan, învățător dir., care a obosit mult cu diletanții.

După concert s'a încins apoi joc care a durat până la orele 5 dimineața cu o rară animație.

Sala fost ticsită de public. Dintre onorații însemnăm numele P. C. Sale dlui protosincel I. I. Pap, Dr. Oncu cu d-na, V. Pap cu d-na, dl Raicu cu d-na, V. Beleş cu d-na, dl Adam cu d-na, dl Nicorescu cu d-na, și garda de tineri cari au făcut venerabilului întemeietor așa zicând al Casei Naționale, dlui Dr. Oncu, calde și meritare ovațiuni.

Nu mai puțin mulțumitor e și rezultatul material. S'au încasat adică 340 cor.

Casa Națională se dovedește a fi o instituțiune de toată lauda.

DIN ROMÂNIA.

Sărbărea zilei de 1 Ianuarie în București. Majestatea Sa Regele, împreună cu Alteța Sa Regală Principele Ferdinand, și înconjurat de Curtea regală, a asistat la oficiul divin, ce s'a celebrat la Sf. Mitropolie, orele 10^{1/2} dimineața, față fiind d-nii ministri, d-nii președinți și membrii Adunărilor legitime, înaltele Curți de casațiune și de compturi, Curțile și tribunalele, dl primar cu consiliul comunal, oficerii generali și superiori, cari s'au adunat sub arca Camerei de comerț și

Trăsura Majestății Sale Regale a fost escortată de un escadron de cavalerie. După serviciul divin, Majestatea Sa Regele a trecut în Revistă garda de onoare înșirată în Curtea Sf. Mitropolii și merge în apartamentele Înalt Prea Sfinției Sale Mitropolitului Primat, unde a primit felicitările înaltului cler și ale persoanelor prezente.

Călătoria lui Lamsdorff.

Ziare bulgărești și rusești încep să atribue călătoriei contelui Lamsdorff semnificația unor demersuri arte-mergătoare împărțirii între Puteri a provinciilor creștine din Turcia-de-Europa. Eată ca curiositate, ce spun ziarele:

„Novosti”, din Petersburg, crede că a fost vorba ca Puterile interesate să cumpere Turciei Macedonia, Serbia-Veche și Albania.

„Le Nord”, tot din Petersburg, care în ultimii ani a ocupat locul unei gazete oficioase, se zice astfel informat asupra soluțiunei ce se va da chestiunei balcanice:

Franța va lua Serbia-Veche și districtul Debr; Rusia va primi vilaeturile Ukub și Monastir; Anglia își rezervă vilaetul Scotira și districtul Elbarran; Italia va lua districtele Karaferin, Salonie și împrejurimile; Germania și-a pus ochii pe vilaetul Ianina, ear Austro-Ungaria se va alege cu districtele Seres și Drama.

„Dnevnic”, din Sofia, e la rindul lui informat „din sursă politică autorizată” că contele Lamsdorff și contele Goluchowski au stabilit următoarea înțelegere:

Bulgaria va fi proclamată independentă; în schimb, Prințul va disolva comitetele macedonene și va ceda Rusiei porturile Burgas și Varna. — Macedonia va primi autonomia, cu principele Mirko de Muntenegru ca guvernator general. —

Austro-Ungaria capătă Mitrovitza și un port la Marea Adriatică.

După-cum se vede, vorba e de o adeverată desmembrare a Imperiului otoman.

Afacerile dela „Concordia”.

Intimpinarea d-lui Fritz Schmidt. — Dl Patia judecat aspru. — „P. S. Sa” monahul Dr. E. Cristea agent de băcănie.

Dl Fritz Schmidt, fost conducător al „Concordiei” din Sibiu, simținduse ofensat de cele ce am publicat și la adresa d-sale în afacerea liquidării „Concordiei” — ceea-ce va să zică pierderea a 400.000 coroane bani adunați greu de acționarii români — ne trimite o intimpinare. Dacă era scrisă românește, o publicam întreagă. Cum nu avem însă vreme să și traducem, vom da numai cuprinsul ei.

Dl Fritz Schmidt, după cum vedem, s'a simțit atacat în onoarea sa. Il asigurăm că nici corespondentul nostru nici noi n'am avut intenția aceea, ci avem toată stima pentru d-sa, care cu atâta bunăvoință s'a pus la dispoziția societății „Concordiei”.

Luăm d'asemeni act că nu d-sa, ci Camil Petri și alții sunt vinovați că societatea a fost dată de mal.

După cum d'asemeni luăm act de dovezile trimise prin care se atestă că în România d-sa a ocupat posturi de încredere la „Sucursala București a Casei Schenker et C.” și la „Societatea României pentru fabricarea Zaharului de Mărășești”...

Ni-a mai trimis copii de pe rapoarte adresate direcției „Concordiei” din care rezultă că d-sa încă în 1 Iulie 1901 spusese: „dacă nu vă pot aduce acel rezultat favorabil care-l doreați, nu este vina mea și a con-

gura manevră de concurență condusă de cel mai mare inamic al nostru și anume firma I. B. Misselbacher”... Peste tot, d-sa a căutat să îndrepte situația ce a găsit, dar n'a fost cu putință, că prea erau deranjate lucrurile.

Dl Fritz ne alătură și alta documente, care fiind românești, le publicăm cu plăcere.

Eată unul:

Sibiu, 31 Octomvrie 1902.

D-lui Fritz Schmidt,

conducătorul de afaceri a „Concordiei”

Loco.

Prin prezenta te încunostițez că Direcțiunea societății „Concordia” în ședința sa de ieri asupra scrișoarei D-tale și soților Iulius Binder, Rudolf Taub și Adolf Klein dtdo 26 Octomvrie, prin care per 1 Februarie 1902 renunțați la posturile ce ocupați la „Concordia” a decis: că din motivul indicat în acea scrișoare nu primește abziecerea. Pentru-că deși știe aprecia susceptibilitatea națională a Dv. pentru invecitivele nemeritate din partea unui membru al adunării generale arume a avocatului Rubin Patia din Alba Iulia cunoscut de un om pătimas pe ale cărui expectorări nimene nu pune nici un pond, expresiunile unei persoane, chiar de cumva ar resnfla aceea fără nici o observare, nu pot trece drept vot de blam.

În cesul acesta însă aserțiunile lui Patia au fost combătute din partea președintelui adunării și apostrofate foarte categoric din partea D-lui vicepreședinte Iosif St. Siuluțiu, ear D ta, când și-al exprimat indignarea pentru acele invecitive adunarea generală te-a aprobat strigându-ți „să trăiască”.

Deci Direcțiunea, carea deasemenea reprobă acele expectorări nemeritate și care are deplină încredere în Dv, așteaptă dela Dv. că trecând la ordinea zilei peste acel incident regretabil să revocați abziecerea.

„CONCORDIA”, soc. com. pe acții

Cosma m. p.,

președintele societății com. „Concordia”.

Credem că nu trebuie comentat și observări ar avea de făcut cel mult — dl Patia, care a rămas și apostrofat și fără parale!

„Sem pénz sem posztó”, — cum zice Ungurul.

Și mai interesant este următorul act din care rezultă că monahul Miron Cristea, cel „încins cu brăul castității” cum scria Triteanu în „Telegraful” și care se lapădase de cele materiale, are intime legături cu negustorii dela „Concordia” și aceștia își pun multă speranță într'însul.

E nostim că cei dela „Concordia” i-au acordat d-lui Cristea și titlul de „Prea Sfinția Sa”, deși la acesta au drept numai episcopii!

Dar să citim:

Sibiu, 8 Aprilie 1902.

D-Sale Domnului Dr. Ilie Cristea,

secretar consistorial.

Sibiu.

Conducătorul nostru dl Schmidt a fost informat pe cale particulară, de cătră o firmă din Triest, cum că mai mulți prea onor. domni dela Consistor aduc orez, cafea oleu etc. dela Firma Hermann Tonitz din Triest.

De care-ce până acum nu neam fost cunoscut, că această firmă liferază mărfuri în ea gross pe piața Sibiului, și în presupunere că se nu fie o firmă dintre acelea care caută a ne strica comerțul, resp. a ruina pe comerțianții de aici, și prin anunțuri etc. a îndrumat clientela privată a cumpăra directe, ne adresăm cătră prea sfinția Voastră, care, ca membru în comitetul de supraveghere al societății noastre și carele de sigur posedeți căldură pentru prosperarea soc. n., a Vă așterne următoarea rugare:

Ne permitem, sub plicuri separate a Vă trimite mai multe mostre, atât de orez cât și de cafea, cu prețurile noastre ultime înșenante pe fiecare plic, și Vă rugăm a confronta acestea cu mărfurile primite ear pe p. t. Domni amatori al convinge, cum că nu numai, că au cumpărat mai scump ca pe care noi dar nu au văzut-o înainte.

În presupunere, că tristele evenimente din naunte, de carl a îndurat soc. n/, nu a sdruncinat într'atâta încrederea națiunei române față de noi, ce chiar și astăzi, pe lângă casitatea culața în toată privința ce avem, să nu mai putem redotândi încrederea perdută, — apelăm la bunăvoința prea sfinției Voastre ca membru în comitetul n/ de supraveghere, să ne spriginți într'acolo, ca pe viitor, nu firme străine, ș. noi, cari suntem doară mai aproape de națiune, să fim liferanții și onorați cu toată încrederea.

Pe de altă parte vă promitem și asigurăm, că ne vom da toată silința în toată privința, pentru a ne și arăta demni de încrederea pusă în noi.

Vă mulțumim așa dar, anticipativ pentru binevoitorul D-Voastre concurs ce ne veți da cu acest sprigin și totodată a ne scuza aceasta molestare și semnăm.

Cu deosebită considerațiune:

„CONCORDIA”, soc. com. pe acții.

Conducătorul

F. Schmidt m. p.

P. S.

La confrontarea mostrelor cu acelea articole primite, vă rugăm a vă servi de hârtiile albastre ce vă ștergem împreună cu plicurile, pe cari se poate constata mai bine calitatea și frumzeșea marfei.

Trist că „mai mulți prea onor. Domni dela Consistor” comandeză d'a dreptul dela „firma H. Tonitz din Triest”, ear nu dela societatea unde membru în comitetul de supraveghere este monahul Cristea și alții, toți „mai aproape de națiune”.

Se vede că cei „aproape de națiune” dădeau marfă — proastă... Altfel?

Pecat că nu ne spune dl Fritz și părerea emisă de monahul Miron după ce a confrontat mostrele și s'a servit de „hârtiile albastre”...

Al naibil mai e Miron monahul: se vede că se pricepe la toate!

Răscumpărări de Anul-nou.

La apelul făcut de Dr. N. Oncu de a răscumpăra feliicitările de anul-nou prin dăruiri pentru biblioteca ce se întemeiază la Casa Națională, au mai răspuns următorii:

Suma precedentă Cor. 302.40

Ioan Măcinic (Arad)	Cor.	1.—
Constantin Don	"	2.—
Nicolae Ștef	"	1.—
Iustin Olariu	"	1.—
Dr. Ștefan C. Pop	"	5.—
Dr. Al. Crăciunescu	"	4.—
Augustin Hămsea (Bodrog)	"	10.—
Ioan Vancu, (Arad)	"	2.—
Georgiu Iancovici	"	2.—
Dr. Petru Oprea	"	2.—
Demetriu Boitor	"	2.—
Traian Pacu	"	1.—
Iustin Popa (Ternova)	"	2.—
Georgiu Lazar (Arad)	"	10.—
Dr. Liviu Tămășdan,	"	10.—
Iuliu Herbai	"	5.—
Elevit învățătorul Moldovan	"	3.44
Romul Vașan, Govoșdia	"	1.—
Georgiu Moldovan, Govoșdia	"	1.—
Petru Florescu	"	5.—
Fabritius Mănușă	"	2.—
Traian Vașian	"	5.—
Rassu Șirianu	"	2.—
Ioan Bulboacă, Giula	"	5.—
Total		386.84

Dela „Reuniunea de agricultură“.

Duminecă la 28 Decembrie c., în comuna Bungard, s'a ținut a 14-a adunare generală, în care comitetul Reuniunii române de agricultură din Comitatul-Sibiului samă și-a dat de coea-ce a săvârșit în 1901.

Din acest privilegiu au sosit în mijlocul nostru presidentul reuniunii dl. Dom. Comșa și secretarul ei dl. Victor Tordășianu, însoțiți de domniile Ieronim Preda și Ioan Silaghi, funcționari consistoriali.

La adunare, spre lauda sătenilor fie zis, au participat tot ce bun se găsește în Bungard, încât de tot încăpătoreala sală a noii noastre școli era ticsită.

După serviciul divin, la care au asistat și oaspeții noștri anume la oarele 11 p. m., presidentul D. Comșa prin un discurs rostit la foștelele tuturor, deschide adunarea și dă cuvântul secretarului V. Tordășianu, care schițează lucrările săvârșite de comitet în 1901.

Din spusele dlui secretar am constatat, că comitetul în anul trecut s'a prezentat — neamintind de com. Aciliu, în care s'a ținut adunarea generală trecută — în 3 comune din 3 marginii ale comitatului la întruniri

agricole, anume în Loman din părțile Sebeșului săseșc, în Sebeșul de jos din părțile Avrighului și în Tichindeal din părțile Noerichului; într-o comună Ilimbav (cerc. Noerich) la expoziția de vite; în comuna Apoldul-român (cerc. Mercurii) la plantare de pomi; în comuna Săsciori (cerc. S.-Sebeș) la cursul de altoit pomi și în Sălișț, din cercul cu același nume, la preparativele pentru întemeierea școlii economice practice.

O vișea de rassa curată „Pinzgau“ s'a dăruit membrului Ioan Cloaje din Boița; 2 oi rassa „Frieslandeză“ au primit membrii Ioan și Iacob Beu din Apoldul-român 32 mi pădureți (meri, peri, pruni, gutui, cireși, caise) s'au împărțit în 87 comune; între membrii 34 comune s'au împărțit semințe de trifoi, luferă, napi și de cânepă italiană; 4 membrii au fost dăruți cu găini soi „Plymouth Rock“; 10 tărășii agricole și 10 însoțiri de credit sătești sistem Raiffeisen din tot atâtea localități au fost ocrotite de Reuniune; 4 comune s'au folosit în mod gratuit de mașine de sămănat și de grapa de muchi a Reuniunii, ear' lucrările comitetului în unire cu zelosul protopop P. Braghite pentru întemeierea școlii practice economice din Săliște — vor fi răsplătite de binecuvântarea contemporanilor și a urmașilor noștri.

M'aș estinde prea departe amintind numai în treacăt multele și feluritele lucrări săvârșite de Reuniune în 1901.

Raportul ast-fel schițat adunarea l-a luat la cunoștință, ear' în scopul censurării raționalelor pre 1901 a instituit o comisiune consistătoare din membrii Toma Ciora, episcop. Ioan Modran învățător, și Ieronim Preda, funcț. consist., care după censurarea prin referential Preda raportează că raționinile s'au găsit în deplină regulă și propune, ear' adunarea votează, absolutul pre 1901 și primește și proiectul de budget pre 1903.

La locul devenit vacant prin moartea bunului și înțeleptului econom George Durdea, se aclamează membru în comitetul central dl. Toma Ciora, proprietar în Bungard, care pe baza cunoștințelor și înțelepciunii sale, se numără între primii fruntași al comunei, fiind și de peste 20 ani episcop al bisericii.

După toate aceste presidentul Reuniunii dl. D. Comșa ține o conferință instructivă despre cultura pământului după comasare. E de notat, să făcându-se la noi comasarea și primindu-se numai a. tr. tablele de pământ, discursul dlui Comșa e fost cât se poate de binevenit și urmărit cu atențiunea cuvenită.

Ne găsim pe la 4 d. a., va să zică

bine peinserate, când dl. president mulțumește pentru buna primire și paucă conlucrare, declară adunarea generală de închisată. Parochul nostru, veteranul Teodor Năeș, cu plete albe, dar' cu inimă tînă, mulțumește oaspeților sosiți pentru onoarea dată Bungardului și asemănând pe reprezentății Reuniunii agricole cu steaua, ce s'a arătat Magilor dela răsărit spre a-i conduce la Mântuitorul lumii — le doarește ca multă vreme să strălucească și să povățuiască pe muncitorul român pe căile cele bune și folositoare.

La bogata masă, întinsă în casele harnicului învățător Ioan Modran, — veselitu-ne-am după-cum se cuvino după o oboșeală de aproape o jumătate zi.

Znop.

Cerșitorie după voturi.

Mai zilele trecute am primit dela dl. P. Rotariu un bilet mare tipărit de următorul cuprins:

„Timișoara, luna lui Dec. 1902.
P. T. Dle!

Am onoarea a vă aduce la cunoștință, că în anul cur. 'mi exprima mandatul de membru în direcțiunea institutului „Timișiana“, al cărui acționari sunteți și, prin urmare, 'mi expira și postul de director executiv ce l'am ocupat dela anul 1898 încoace.

La proxima adunare generală — doară în Martie 1903 — cad sub alegere.

Vă rog a vă interesa de cauză și, dacă veți afla că merit a fi reales, să bine-voiți a mă părtini cu voturile d-voastră la proxima adunare generală.

Tot atunci expiră și mandatul de membru în direcțiune al dlui protopop Dr. Traian Putici a cărui realegere vi-o recomand.

Cu stima:

P. Rotariu.

advocat, director executiv al inst. „Timișiana“.

Un atestat de paupertate măl strășnic ca acesta nici nu-și puté da dl. P. Rotariu; d-sa voește nici măl mult nici măl puțin decât să-l alegem pe alți 6 ani de director executiv al băncei; dacă e vorba de merite, apoi de ce nu ne spune, ce merite și-a câștigat pentru institutul nostru?

Doară aceea, că a cumpărat cu ajutorul lui Dr. Putici foarte scump pe seama institutului casa socrului său sau că sub directoratul d-sale îndurăm an de an *perderi de zeci de mi?*

Halal de astfel de director de bancă!

Îl mulțumim că ne recomandă și pe Dr. Traian Putici ca să-l realegem în direcțiune; Castor nu poate exista fără Pollux, căci doară și Dr. Putici îl recomandă și-l alege pe P. Rotariu de deputat la congres și sinod.

D-le Rotariu, nu măl ai vre-un loc vacant în direcțiune, la care să ne recomandăți și pe Maglaș? Zău, că v'ați potrivit toți trei minunat de bine.

Eu apelez la simțul bun și drept al conacționarilor mei și sper, că această obraznică cerșitorie după voturi o vor întâmpina după merit.

Să mergem toți la adunarea generală și să vedem, meritele rotariu-puticiste!

Un acționar desilusionat.

Petrecerea din Brad.

Brad, 30 Decembrie 1902 st. v.

În 26 Decembrie 1902 st. v., a doua zi de Crăciun, bravi meseriași rom. din Brad s'au prezentat publicului român, în aoul acesta, cu o a treia sărată teatrală declamatorică.

Toate punctele din program: „Biletul de tranvai“, „Soldan Viteazul“, „Balada“ de G. Coșbuc și „Arvinte și Peștea“ au fost foarte bine și natural predate spre deplina mulțumire a publicului, care a acoperit pe diletanți cu aplauze nesfârșite.

În „Biletul de tranvai“ s'au distins: Anton Filip bărdăș și Hurdea sodal de pantofar, precum și d-șoara O. Impia Omătă, care ca fostă elevă a școlii civile din Arad și Sibiu a bine voit a da și de astădată ajutor; și d-șoara Tecla Benea. — Pe „Soldan viteazul“ l-a predat foarte bine Ioan Perșia, sodal de faur, care a cules aplauze frenetice, — balada de Coșbuc a declamat o cu sentiment d-șoara O. Omătă, fiind îmbrăcată în un costum pictoresc național. — În „Arvinte și Peștea“ au excelat: Dumitru Balteș, sodal de mészaru, frate cu martirul Andrei Balteș, — care a reprodus pe giupăni Arvinte atât de natural și așa de plăcut prin vocea dulce și sonoră, încât publicul ar fi dorit, ca piesa să nu să mălfinească. D'apoi, să fi văzut pe Sabin Jule, maestrul pantofar, cum în rolul lui Peștea a sărit de sprinten pe fereastă cu traista împintă cu rufe pline de apă, cu franghia după el, cum de destră a legat franghia și-a întins cușele, cât de isteț și-a pus lațul în grumaz și cum vorbea de natural — însășit, la strigerea lașului, — contra riscului ca fi trebuit, să te cercuiască un țop, ori apoi un moț.

Laudă și onoare diletanților, — cari pentru pregătirea de a se prezenta publicului, și acum av jertfit timp, ba chiar și din ageriseala grea, — numai cu nobiliu gând, — ca scopul comun: perfecționarea și ridicarea pe scara progresului religios-moral intelectual-material-național să trium-

Acrostih

Înalt Prea Cuviosului părinte VASILIE MANGRA.
Vezutu-te-am Părinte, în luptă pentru bine,
Arzând de dorul sacru, să scapi un sclav popor,
Și când s'au cerut jertfe, adusu-Te-ai pe tine,
În tocmă ca și Avram, pe bunul său sciior.
La Tine privim astăzi, căci ești ca și Christos,
În neagra răutate, hilit și condamnat —
Ești la căi prin curse, lirt la cruce jos,
Mai rău ca ori-și-care... — Și toate le ai răbdat!
Ajungă răutatea, de, sunt și trădători...?
Neginele și spini de foc se vor topi.
Genunchii ni-se pleacă, Fii Dómnne 'ndurător!
Redă-ne pacea sfântă, și nu ne mai scărbi,
Astfel să putem zice: Au nou mult mai ferice!
Pataș, în 1903.

V. P. Pătășanu.

DORINȚE.

Unde brazil împletesc
Coperiș din cetin
Aș dori să te 'ntâlnesc
Să ne prindem prietnat.

Tu să nu mă mai cunoști
Dar nici eu pe tine —
Numai sufletele 'n noi
Să se simtă bine,
Și să caute necurmat
Întâlnire nouă...
Sub acoperiș de brad
Chiar și dacă ploaș.

Bratele deschise
Și cuvintele-n suspin
Să uităm de surse...

În delir îmbrățoșat
Făr' să ne dăm seamă
Să jurăm a fi măl frați
Ca și dintr'o mamă...
Să ne ridem vol pe noi
Dup'o dulce taină
Și să îmbrăcăm apoi
Cunoscuta haină.

Amăgiți apoi din nou
Când e nouă luna
Să ne despărțim apoi...
Pentru totdeauna.

M.

Poesii populare

de
M. Eminescu.

(Urmare).

100.

Alei dragă, alei neică
Vieța trece frunza pică
Și din seara ce ne strică
Nu ne-alegem cu nimică,
Măcar cine ce grăește
Altul alta îndrăgește
Tot la tine se gândeste...
Alei neică, alei dragă,
La vezi frunza cea pribegă

Așa trece vieța 'ntreagă
Și nimic n'o să se-aleagă.

101.

Alei neică, alei dragă!
Cine vrea să ne 'ntreagă
Veză frunza cea pribegă
Că l ca vieța noastră 'ntreagă;
Depărtarea toată strică,
De ne aleg m cu nimică,
Vieța trece, frunza pică.

102.

Alei, Veronică dragă,
Uite frunza cea pribegă
E ca vieța noastră 'ntreagă.
Alei, dulce Veronică,
Depărtarea rău ne strică,
Nu ne-alegem cu nimică
Vieța trece, frunza pică.

103.

Pe dealul mănăstirii
Plimbă-se călugăril
Blăstămându-și părinții
De ce 'i-o că'ugărit
De nu 'i-o cășătorit...
O chilie ș'o fântână
Fântână cu apă bună,
Mers-o fete și neveste
Mers-o și mândruța lui
Cu botole
Ca florile,
Cu mânil
Ca rugile...

104.

Că mănecatu s de străin
Ca iarba de boi bătrâni;
Și mănecatu s de dușman,
Ca iarba de bolovan;
Și mănecatu s de ai mei
Ca iarba de melușel:
Căci mila străinului
Ca și umbra spinului;
Când vrei să te răcorești
Mai tare te degorești!

De-aș trăi ca bradu 'n munte
N'aș avea necazuri multe
Dar trăesc ca peatra 'n vale,
Tot cu lacrimi și cu jale.

105.

Jalnică străină'tate
Mult ești fără dreptate
Ocoliu țările toate
Și de bine n'avui parte
Că de mic am pribegit
Tot în străini am trăit
Și odihnă n'am avut...

106.

Vai, săracă străină'tate,
Rău m'ai fost fără dreptate,
Încunjura țările toate,
Nici de un bine n'avui parte.
Multe țeri am ocolit
Odihnă n'am dobândit!

lează, desconsiderând, ba chiar neaducându și nici aminte de interese particulare, ce să duc pe aripile vântului.

La serată și de astă-dată, 3 oară, s'a prezentat un public destul de numeros și ales. N'a lipsit inteligența din Brad, puțină cât este, în frunte cu protopopul V. Damian, Dr. Oprea, Rimbaș, Albu, — fam. Parău ca totdeauna, preotul A. Bogdan, — fam. Boneu, din giur fam. Datca, Draia ș. a. — Meseriași aproape fără excepție au desconsiderat tututor greutăților, au alergat și și-au spriginat pe cogli, cari pentru binele comun și-au jertfit timpul.

Mândru și înălțător, când cele patru bresle plugariul, meseriașul, comerciantul și inteligența cu modestia și respectul cunoscut sa prind fără genare în horă sau „hai să dăm mână cu mână“ ca să ridicăm „bună stână“. — Se vede, că toți au fost părunți în mod instinctiv de principiul: „Rvinește a te înălța, de nu vrei a te culunda“.

După eshaurirea programului a urmat petrecerea cu joc, care a durat cu multă veselie până aproape de zorile zilei. — În pauză s'au ridicat și toaste, prin care s'au arătat, care e scopul acestor petreceri și cum se va ajunge acel scop, toți vom munci împreună cu un gând și cu o simțire, căci altcum, ce ar lusemna scopul vieții, dacă n'am rivni cu toții la o țintă comună!

Uitassem: o bună impresie și animătoare a făcut asupra meseriașilor din Brad intruniți la serată comunicarea invitării meseriașilor colegi din Brașov. — Semne că meseriași din centre mari și mai înaintați în breslă și cultură poartă la inimă interesul colegilor lor din centre mici și mai rămași în ale culturii. Trăiască armonia între meseriașii nostri români din toate centrele!

Intratele au fost de astă-dată în suma de 165 cor 60 fl. ear eșite în sumă de 98 cor. 52 fl. deci venitul curat în sumă de 67 cor. 08 fl. șesezeci și șapte coroane opt flori, cari s'au predat cassaul ca să-l depună spre fructificare mărind suma, adică fondul pentru ajutorarea învăț. și social. rom. din Brad, la cassa de păstrare „Crișana“.

Acest fond după 3 reprezentațiuni prezintă de bravi măestri din Brad dispune de suma modestă de 277 cor. — Tot începutul e greu, însă speranță avem, ca și în alte instituții binefăcătoare ale noastre, că Onoratul public românesc convingându-se de zelul măestrilor și de dorul lor de a se perfecționa și înainta alături cu meseriași popoarelor culte spre binele comun al lor și al națiunii noastre, — nu va hesita la vremea sa de a-și întinde mâna binefăcătoare și a sprigini moralicește și material-minte ajungerea scopului, la care rivnim.

Vasilie Boneu.

NB. La cassă au binevoit a suprasolvi d-nul direct. George Parău 80 fl., Cîrgudeanu oficial de bancă 1 cor. Data matricul. (Cărbășău) 80 fl., Petru Giurgiu inv. (Bulzești) 1 cor. I. Bărna învăț. (Vaca) 60 fl., Bock comere. 1 cor. eară Onoratul domn

Dr. Nicolau Oncu a binevoit și de astă-dată a contribui 5 cor. — Cea mai sinceră mulțămintă primească în numele meseriașilor.

Din Banat.

Din Oravița mai mulți coriști ne trimit versuri de anul nou la adresa dlui învățător G. Jianu, cărui îi mulțumesc pentru bunătatea și hărnicia lui de a fi reactivat corul.

Luăm cu plăcere spre știre, laudabila activitate a bravului învățător, pe care-l cunoaștem și noi personal și-l punem cu model de învățător român.

Trăiască la mulți ani!

Creștini buni.

Arseniu, fiul lui Atanasie Bogățian, văzând că în biserica noastră, mai toate obiectele sunt în o stare foarte rea, pe speșele sale a legat sfânta evanghelie în catifea roșie și a împodobit-o cât se poate mai frumos.

Vezând această faptă vrednică de laudă a tinărului cand. de învățător, Sava Orga asemenea a legat o altă evanghelie în catifea vinată, în preț de 10 cor.

Tot așa Ioan Bogățian a dăruit pe sfintele sărbători ale Crăciunului un apostol întru amintirea părinților și fiilor săi mutați dela viață. Elena, soția lui Ghorghie Păcurar, întru amintirea repozatei sale fice Christina, o măsură pe analogul de cetit evanghelie precum și o panglică frumoasă în evanghelie. Înch o panglică a dăruit Persida ficea lui Joșia Dodian.

Tot Arseniu Bogățian cu Savu Orga au înaurit chivotul (pristolul) tot pe speșele lor.

Vedem dar că din fapta vrednică de laudă a tinărului candidat de învățător în puține zile mai mulți creștini au luat exemplu.

În ziua întâia a Crăciunului toate aceste daruri au fost sfințite de către părintele referent Vasile Olariu care a ținut și o frumoasă predică, începând cu cuvintele înțeleptului Solomon: „Bucuratu-m'am de frumsețea casei tale“ și apoi mulțumind bunilor creștini pentru ostenele date pentru sfânta biserică și rugând pe bunul Dumnezeu, ca să primiască aceste daruri în jertfelnicul său.

Arad-Gaj, 1903.

Ioan Orga,
econom.

DELA SATE.

Inmormentare. În 23 Dec. v. a. 1902 la 12 ore din zi s'a început actul inmormentării a mult regretatei Elena Suciucă născută Ivașcu soția dlui George Suciucă prim pădurar și proprietar în comuna Labașinți — la casa mortuală cu prohodul mic continuându-se serviciul funebrai în biserică prin: Dimitrie Morariu preot Secașiu, Traian Peșian și Sofroniu Racovișan învățător în Checheș, Iuliu Barzu inv. Șiștaroveș și Popeșii inv. în loc — pe lângă un public numeros din loc și din comunele învecinate.

Mare onor au făcut colegii pădurarii prezentându-se cu toții în frunte cu principalul domn Iuliu Cseres din Șiștaroveșiu.

La 2 ore p. m. s'a finit serviciul funebrai când apoi au ridicat sicriul cu rămășițele defunctei din biserică și dus de colegii dlui Suciucă până în cimiterul comunei, unde preotul Morariu a ținut o cuvântare funebrai foarte duioasă și plină de învățături creștinești așa, că, au stors lacrimi din ochii ascultătorilor, după care s'a lasat sicriul la locul său spre odihna de vecl. — În vecl amintirea ei!

PARTEA LITERARĂ.

O seară în povești

Lumea schimbată.

Comedie într'un act.

De

Emanuil Suciucă.

Persoanele:

Simion, țeran bătrân de 78 ani.

Dochia, soția lui.

Toma, cumetriu lui Simion de 80 ani.

Clonța, soția lui Toma.

(O odaie a cărui mobilier stă din o masă și patru scaune țărănești, o „laghiță“ simplă icoane cu sfinți de cel — vechi, etc...)

Simion cină cu soția lui la masă).

Simion: Ear' n'ai fert cum se cade mămăliga asta, de 'mpar' că nu'i lucru bun, odată'i prea moale, odată'i prea vărtoasă, de'mi vine să mă iau de gând.

Dochia: Așa, așa, că vină ști să bag, dar să stai și tu o leacă lângă mămăligă ca bărbății, ca să nu dea în foc, nu poți, da ce de lucru am avut la vecina cu urzitul, tu de elea nu ști fără să te duci la Toma în povești cât îi draga de seară, de se va fi săturat și biata cumetriu de voi.

Simion: Ei, tac! numai mulcom, că acumă nu'ți mai zic nimic, pentru mine pune mămăliga și neșteartă pe masă.

Dochia: Da bine-ar fi de ai tăcea să nu-mi mai bagă atâta vină și să-ți mănâci mănăcarea.

Simion: Am tăcut! am tăcut!..

(Simion și Dochia mănâncă în tăcere ear' Toma ciocăne în ușa).

Dochia: Intră!

Simion: (crezând că-l întreabă de ceva) Ha?

Toma: Hei, că bine mai nimeresc, bună seara!

Dochia } Mulțumesc D-tale cumetre —
Simion } Hai la cină măr Tomă.

Toma: Și bună ciao!

Dochia: Poftim la cină.

Simion: Mulțumesc d-tale, treci și gezi măr Tomă și-ți aprinde pipa.

Toma: Voi șede, că-s cam ostenit de pădurea asta bată-o gheunoile, că ce mai lemne rele mi-am nimerit de tăiat.

Simion: Da numai singur ai fost ori ai mai avut vre-un ajutor?

Toma: Ba am avut, avut — nu s'ar mai fi prăsit — pe Ciucur țiganul, apoi îți zicala: nici salca nu-i ca pomul nici țiganul nu-i ca omul.

Simion: Dapoi?

Toma: Dapoi cum să fie, soarele era răsărit și țiganul dracului încă tot nu s'a fost roscolit din pae, — până am cam prânzit, soarele era sus. Aia ca aia, — dar' ș'acolo bată ciocăniile de țigan să-l bată, dar de două trei-ori cu maiul și să uita să vadă n'o apucat soarele cătră sfințit.

Ba mai și rîdeam de necaz, că odată cum s'a băgat soarele după nor, țiganu dracului aruncă maiu cât coala și zice; că el nu-i tomnit să lucre și pe noapte că soarele a apucat după deal și a sfințit.

Așa am pășit-o cu el până o văzut ear soarele eșind din nor, era p'aci p'aci să mă lase acolo să vie acasă mai de pe la amiază.

Dochia: Hahaha!

Simion: De ce te bată măr, așa'i țiganul.

Dochia: D'a cumetriu nu vine cu furca?

Toma: (surd) Ha?

Dochia: Cumetriu, cumetriu, nu vine pe uliță?

Toma: Ba vine, numai să își depene nește fuse ori-ce sfântu măr cânta.

107.

Așa-mi vine une-ori
Să mă duc la munți cu flori,
Să mă jeluesc cu dor
Să-mi vină ceasul să mor.
Așa-mi vine câte-odată
Să mă duc la munți de peatră,
Să privesc în lumea toată
Da d'acuma 'm și venit
La acesta loc perit.

108.

Vine-mi dorul une-ori
Să mă suf la munți cu flori
Să mă jeluesc în hori
Să-mi mai treacă din flori,
Vine-mi dorul câte-odată
Să mă suf la munți cu peatră
Să-mi fac ochii ca o roată
Să mă uit la lumea toată
Pe unde-am umblat odată
Când eram la al meu tată.
Mă uitam spre răsărit,
Iar în jos cătră sfințit
Vezând eu lumea și țeara
Cum stam pe munți ca și cioara,
Ear marea și Dunărea,
Pe deasupra negura
Eară cu streini fiind
Pe nimene cunoscând.
Mă rugai lui Dumnezeu
Să-mi arete drumul meu.
Vine-o dragă turturea
De-mi arată calea mea
Să pot trece Dunărea

Să văz, dragă, țara mea.
De-ar trăi măicuța mea
S'au vre-o dragă sora mea
Ie-mi Doamne sufletul meu
Și mi-l bagă 'n stul tău
Ca să scap de răutate
Și de grea străinătate
Și de-acum pân 'a vecie
Mila Domnului să fie.

109.

Fă-mă doamne ce mi-l face
Fă-mă pasăre maiastră
La măicuța în fereastră
Maica să mă hărăscă
Dar ea nu m'a hără
Până nu i-oi povesti
Cum petrec cu străini.
La streini, până ce cină
Eu sunt feșnic și lumină,
Dacă gata de cinat
Nu mă întreabă de-am mâncat,
Ci mă întreabă ce-am lucrat.
Dar eu tac, nu zic nimica,
Doar din ochi-mi lacrimi pică.
Iar nătrama și le șterg
Ele tot mai tare merg,
Ele pică la pământ
De sălbatic ce sunt,
Ele pică pe obraz
De atât amar necaz.
De mănincă pâine uscată
Ea-i cu lacrimi picurată.
(Va urma).

Dragoste cu vrăjitură.

De

Lică din Sibiu.

Fira și Verona erau văduve. Și cum e lumea rea, la fle-care om îi arunca câte un ponos. De ponosuri de acestea nu sunt cruțate nici bițele văduve.

Ma' ales că Fira și Verona nu erau văduve numai de erl de alășișeri, ci erau văduve amândouă de mult, una de zece și ceșalaltă de trei-spre-zece ani. De atâta vreme multe și-or fi mai auzit și ele din gurile oamenilor, dar nu au voit să ție seama de ele. Ele erau mulțumite dacă aveau cu ce 'și țără vieaș de azi până mâne. Și se șileau ele din ce puteau de își câștigau cele de lipsă pentru truou. Le mai rămăseșe și dela bărbăți o frumoasă avere: boi, vaci, car, plug, adică de toate ce să simte lipsă în gospodăria unui plugar. Da, dar ce puteau ele să mai facă cu boi, cu plug și cu carul când nu mai aveau bărbăți? Nimic! De bună seamă ori și cine își poate închipui că le-au vândut pe toate, ma' ales din pricina că nu mai aveau voe să se mărte, să-și ia un bărbat ca să le poarte grije. Le-au vândut, că ce era să mai facă cu ele și gurile rele acum le aruncă ponosul că au fost ușurate și astfel și-au mănăcat averea. Cine știe dacă aveau drept gurile rele sau nu, dar ele spuneau că nu, ma' ales că mai rămăseșe fle-care și cu câte un copil.

„Și văduve și cu copil“, își ziceau ele „cum focul s'ar mai putea să te mai ții și în rîd cu oamenii“.

Dar ele tot se țineau. Bine ori rău, „cum trăiau, totuși nu mergeau la ușa nimă-nul să ceară miță. Erau mai mult bătrâne, cărante, dar temel încă în putere. Multă lume mai alera la ușile lor ducându-le banii chiar acasă.

Pentru-ce? Hm! Pentru-că ele încă aveau un meșteșug. Să vezi: o biată muere, ma' ales dacă îi și vîlură, ea muncea din ce poate până e tineră ear când e bătrînă încă trebuie să aibe vr'un meșteșug. Când sunt bătrâne și nu se mai pot mișca ca de pe acasă ori nu vreau să se mai miște ear acasă încă nu prea pot face multă treabă, din pricina că la cusut nu mai vîd, la țesut nu mai pot ear de tors pentru-ce să toarcă daeș nu mai au ce să facă cu tortul. Ele să pun acuma și să gîndesc la vieașele lor de când erau fete, la șomane, strigoi, și câte și mai câte, și astfel ele se apucă de vrăjit și descântat. Altele, pe care nu le prea țae capul la de-acestea, se fac mucești, șed mai mult în biserică și ca asemenea mueri sînte, sunt poftite la facerea prescurilor, la gătirea bucatelor pela pomeni, nunte, inmormentări ș. a. Fira și Verona din întemplant erau amândouă vrăjitoare. Erau vestite de minunățiile lor și erau căutate de oameni nenorociți, cum erau unii la care li-se mai stricau vacile de lapte, li-se deocheau vitele și copiii, și ma' ales erau mulți feciori și fete care s'a fi căsătorit după placul lor și fiind că timpu nu mai venea, alergau cu banii la vrăjitoare care le știau face și de dragoste.

Se zice că ele știau încheaga apa, a d

(Simion se scoală dela masă făcându-și cruce, ear Dochia adună vasele în urmă se duce pe un scaun deoparte și toarce).

Simion: Na, acum să povestim (apropiindu-se de Toma) ai foc în pipă?

Toma: Am, am, numai tăbac să avem, apoi de foc nu-ți supărare.

Simion: Ei bine, bine, — să mi-o aprinz și eu (o caută în buzunar) da nu-ți aci, (o caută pipăind pe scaune) da unde harhanghelu o am pus din mână? (caută de arândul) asta nu-ți glumă, da să te bată sfântu pipă — nu-i.

Da tu bătrână unde mi-ai aruncat ear pipa?

Dochia: O, mai aruncați-o-ar strigoile pipă, da eu unde să ț-o fi aruncat că doar eu n'am umblat cu ea.

Simion: Hei mîi... uită mîi — pipă dacă ai pipă dacă nu stăi și te uită, — na, ia pipă dacă ai de unde.

Toma: Da vezi, nu-ți cum-va în șerpari?

Simion: (caută) nu-ți mîi, nu-ți — de unde să fie dacă mi-o ascunde bătrâna asta să n'o mai găsesc, ca să nu stric stăta tăbac, și apoi mă lasă să o caut cât'i draga de seară. — Da tu hăi! Vezi nu cum-va e ai dus-o cu vasele, ori o ai aruncat-o pe unde-va pe jos, nu cred să nu ști de ea.

Dochia: O mai trăsniți-ar sfântu pipa da unde să ț-o mai știu eu găsi, da cautăți-o, că n'ai alt lucru.

Simion: (supărat) Na mîi, na mîi acum stăi cu gura căscată.

Toma: Se duce veste.

Simion: (cântă, caută în urmă o aflare în tureac la cismă) eacă-o mîi (tîzînd către Toma) bat-o crucea pipă.

Toma: Hahaha!

Dochia: (în parte) O mai săce-var năravul cu pipatul vostru, că știu că și biata cumștră va fi sātu'ă de atăta pipat, de atăția bani arși în pustiu.

(Va urma).

BIBLIOGRAFIE

„Bunul Econom“, excelenta revistă din Orăștie, va continua să apară și pe anul viitor, îmbunătățită încă. Prețul rămâne și mai pe departe tot 4 coroane. O recomandăm cu căldură.

A apărut:

„Amvonul bisericii gr.-or. române“, de I. Nicorescu, preot prof. de rituale în Arad, Tomul I. Predici: pentru toate

Duminicile de peste an, care se estinde pe 30 coale de tipar octav mare. Prețul cor. 3. — plus 20 fil. pentru porto.

Pe lângă aceea, să se presintă elegant, fiind tipărit cu litere nouă, mai are și fle-care predică câte un clișeu, icoană sfântă.

Predicele cuprind citațiuni și pilde bogate din Sf. Scriptură, Sf. Părinți, istoria clasică a anticității, precum și din istoria noastră națională.

Eșind opul mult mai voluminos decât cum s'a crezut, prețul lui se urcă la 3 cor.

Nr. 40 al revistei literare „Sămăntorului“, sub direcția d-lor A. Vlahuță și G. Coșbuc, cu următorul sumar:

Exposiția Verona, de Al. Tzigara-Samurcaș. — Saxa loquntur, de Z. Bir-san. — Note de dram, de Miron Aldea. — Hora snopilor, de Ion Birseanul. — Dina și Dana, de Ion Gabrovan. — Singur, de Eug. Ciuchi. — Sărbătoare, de I. Darie. — Către cititori, de Red. — Cărți și reviste.

Un număr, 20 benii. Abonament anual, 10 lei.

„Buchetul Meu“, poesii de Iosif Ioan Ardelean. Prețul 1 cor., plus 10 fil. porto. Se află de vânzare la administrațiunea „Tribunei Poporului“.

Geografia cor. alui Arad de învățătorul Damaschin Medre, — manual cu mai multe cărți geografice, întocmit pentru clasele III. și IV. ale școlilor populare și aprobat de Ven. Consistor aradan.

Se poate procura dela administrațiunea „Tribunei Poporului“ din Arad. Prețul 35 cr (70 fil.), plus 10 fil. porto postal.

PARTEA ECONOMICĂ.

Distrugerea omizilor.

Cu toți am putut observa, pe copaci desbrăcați de foi niște gogoșe ca bumbac alb, lipite pe crengile lor. — Aceste gogoși sunt cuibul omizilor care vor eși în primăvară și vor mânca frunzele tinere. — Răul făcut de omizi este atât de mare, în cât în streinătate distrugerea lor este impusă prin legi. — Operație se face în Februarie sau Martie și se alege timpul când e frig sau în ajunul unei ploii. — Operația aceasta consistă în a tăia micile ramuri care supoartă omizele cu cuibul lor, și se arde aceste crengi cu totul, pe un foc făcut special.

Când pomii ce po-edăm nu sunt plini

de omizi, dar toți pomii vecinilor au, atunci pentru a'i proteja pe ai noștri de invasiunea omizilor streine procedăm în modul următor:

Luăm păcură și ungem trunchiul pomului de jur împrejur, ast-fel ca să formeze o bandă de zece centimetri cel puțin de lată.

Se întrebuintează de asemenea lână sau bumbac cu care se încinge pomul la partea de jos a trunchiului.

Nici o insectă din vecinătate nu va putea să se urce pe pomii noștri aplicând unul din aceste mijloace.

Dacă nu am luat precauțiuni la timp și omizele au făcut invasiune, pentru a le distruge să aruncăm pe pom var ne stins redus în praf, și aceasta să o facem cu deosebire pe un timp umed.

Multe persoane udă crengile pline de omizi cu apă în care s'a topit săpun și această prin mijlocul unui pământ făcut din cărpe și pus în vîrfurile unei prăjinii.

Toate insectele atinse de această apă intră în convulsii și pier.

Cel mai eficace sistem de distrugere este întrebuintarea sulfului (pucioasa) în praf.

Sulful în praf să se arunce prin mijlocul unui pulverisator pe pom, sau dacă nu posedăm un asemenea instrument să luăm o tablă și să punem pe ea o cantitate de jeratic bine aprins și să aruncăm praf de pucioasă peste ei și să afumăm cu aceasta pomul făcînd roată pe sub crengi, suntem siguri că toate omizele atinse sau de pucioasă sau de fum sunt distruse. — Mai mult chiar, căci pomii cari au fost tratați ast-fel nu mai sunt invadați anul acela de alte omizi.

Distrugerea vermilor albi (larva cărăbușilor).

Dacă grădinele sunt devastate de acești vermi, să semănăm primăvara cât mai de timpuriu posibil sămînță de lăptucă (marul) prin brasdele unde știm că aceștia vor apărea. — Imediat ce această plantă eșe din pământ atrage vermi și din cauza lor începe a se vesteji. — Să o smulgem cât suntem siguri a găsi pe ea mai multe larve. — Nu ne rămâne de cât a le omori.

Dacă aceste larve au făcut invasiune în un câmp cu trifoi, lufernă sau alte erburii, cea mai sigură distrugere a lor consistă în a pune plugul a ara, iar în urma plugului să lăsăm curci și curcani să vină să se hrănească. — Dacă avem cu deosebire precauțiunea de a ține paserile ne mănecate o zi, atunci toți vermi vor fi distruși fără cruțare.

Distrugerea cărăbușilor.

Cărăbușul numit și scărăbușul este prea bine cunoscut de toți, pentru ca să-l mai descriu. — Este pentru agricultură un flagel cumplit. — Acești gândaci în timpul unei nopți, cu deosebire dacă vor fi mulți, sunt în stare de a mânca toată frunza de pe copacii unei grădini sau a unei păduri și să vî găsiți în mijlocul verșii, a doua zi dimineața cu toți pomii uscați parcă ar fi iarnă.

Pentru a distruge acești răi făcători să punem în mijlocul grădinei, în momentul când înnoptază, o putină veche sau un butoiu cărui a scoatem un fund și ungem doagele în interior cu păcură subțire. — În fundul său punem o lampă mică sau o luminare aprinsă. — Gândacii văzînd lumina vor voi a se duce la ea, imediat ce vor intra în butoiu se vor lipi cu aripele de păcură și vor cădea în fund. — A doua zi veți distruge o sută de litruri de gândaci. — Să vă păziți de a'i îngropa căci femeile lor vor pune ouă în pământ și vor scoate vermi albi. — Cel mai bun lucru este a'i da hrană la pasări sau a'i pune în în apă fiartă și în urmă a'i întrebuinta ca îngrășămintă în grădină.

Se mai pot distruge și prin următorul mijloc simplu: În timpul zilei când toți cărăbușii sunt pe copaci stînd liniștiți, se scutură aceștia foarte tare, ei căzînd jos, sunt adunați și dați hrană la paseri.

Distrugerea vermilor de varză (curechi).

Mai toți cultivatorii și grădinarii au obiceiul de a aduce un preot să facă agiasmă și să sînșiască varza de câte ori este devastată de vermi. — Cu tot respectul ce port clerului nu mă pot opri de a le spune că, ast-fel de lucruri ar trebui lăsate; știința să intervină singură pentru a găsi mijlocul de distrugere a vermilor.

S'au întrebuintat în contra acestora sulfurul de carbon, este însă greu de manipulat: cel mai bun mijloc de distrugere este a se lua două litruri de apă. să se încălzească până ce începe a ferbe și pe urmă se adaugă o jumătate litru acid phenic brut.

Acest amestec se conservă pentru a'i avea la trebuință. — Când vom a'i utiliza punem la un hîrdău de apă de 40 litruri a cincea parte din preparația de mai sus și udăm varza sau planta cu insecte în fle-care săptămână o dată, până ce dispare cu totul.

și a lua laptele dela vaci și de a le feri grăjdul de strigoii, a spune omului întămplările din viață, a face de dr. goste și a descanta de ori-și-ce durere.

Se întămplă că unor oameni puțin pricepători la îngrigirea vitelor ori că din pricina grăjdului nelugrijit și a nutririi vitelor fără rinduală, de multe ori li-se înbolnăveau vitele, și oamenii nenorociți crezînd boala din pricina strigoilor sau alt ceva, alergau la ele și ele dacă din întămplare vita omului se vindeca după câte-va zile, luau plata cea mai frumoasă. O fată dorea să și știe norocul dinainte și alerga la ele să le spue. Alta dorea să se mărite după cutare fecior; eară la ele le era nădejdea.

Astfel căștigau bănișori și numai așa, nelucrînd.

Știut este că: „Doi tauri, și doi meșteșugari într'un loc nu se pot nărași“. Astfel și ele aveau o ură nelămpăcată una pe alta din pricina meșteșugului lor. Nu se puteau suferi.

Acum le mergea foarte bine că una avea un fecior care li purta gîndășia ear alta o fată care o ajuta foarte mult. Baba Fira avea un fecior și baba Veroana o fată, lumea spune că copii vîduvelor niciodată nu pot să fie oameni cum se cade din pricina că rămași fiind fără stăpîn, fac de capul lor și neavînd cine le arăta și învăța calea cea bună a vieții ei, rămân și se fac oameni cel mai nesocotiți.

Alții spun eară că se fac oamenii cei mai muncitori din pricina că sunt de mici învățați de năcaz cum să trăiască. Nu să

știe însă care să aibă dreptatea. Să știe atăta că feciorul babei Fira era cel mai muncitor din sat. El își făcuse plug și cumștrăse boi și purta economia ca cel mai bun gospodar.

Ileana, fata Veroanei, încă nu să lăsa mai pe jos, ea și făcea hainele și era să zice că cea mai frumoasă fată din sat.

Dar am mai spus odată și nu în zadar mai spun și a doua oară că babele să dușmăneau de moarte.

Avea una vre-o grabă să meargă unde-va în sat și de să întămplă să vadă eșind din curte pe cealaltă în uliță să trăgea înapoi și cu toată graba ei trebuia să aștepte până ce trecea cealaltă numai ca să nu să întălnască cu ea.

Baba Fira de câte-ori se întorcea acasă de prin sat avea ce să spue feciorului ei numai rele și băjocuri.

Tot asemenea și Veroana. Ei tăceau numai și ascultau din pricina că știau că puțință de a le împăca nu mai este fiindcă nu numai odată au încercat ei aceasta dar numai și-au aprins pae în cap.

Și-apoi dacă e vorba ce le mai trebuia lor să le împăce? (Va urma).

Singur bradul...

— Auzi tu bradul din colțul casei, cum șueră, cum se îndoaie? El e o istorie vie despre toate nenorocirile casei noastre și nu află o coabă mai bună ca el, care regalat prevestește toate calamitățile, ce vin asupra noastră. Vine câte odată câte o

vo. bară de vînt, care se pare că nu are nimic comun cu vîful, cu ploaia ce bîntuie decădată, ci se sue de din jos către vîrf și sjung în crengile lui, li frînge și în dosie ca pe un firicel de earbă. Se aud atunci niște genete înăbușite, cari rîsună mai altcum ca șuerul crivețului. Când le auzi acestea să ști, că o nenorocire e în prag. Tusa băiatului li opri pe bătrînul în povestirea sa și sculîndu-se de pe scaun, s'a pus pe marginea patului, apoi se uita lung și gînditor în ochii cel stîșit al copilului. O! că era atît de perit. Viețaș în el era asemenea unei frunze uscate, ce e legată de creangă numai prin un firicel de paianjeniș și primul zefir o mîna departe, de parte pe drumuri sub picioarele trecătorilor. Cine ar fi văzut cele două picături de sînge de pe buzele lui, ce li le-a aruncat tusa din plămîni n'ar fi crezut, că în trupul lui istovit să mai fie vre-o picătură de sînge. Bătrînul albit și el înainte de vreme îl le șterse repede, mai mult pe furis și aruncînd cărpa pe o laviță din fundul casei, a luat din nou firul povestind.

— Voi ați fost dragul tașit cinci, — trei feciori și două fete. Pe trei li ști și tu. Cel mai mare, un bujor de băiat, cum nu era altul, s'a dus pe o furtună ca aceasta în pădure. Nici n'a plecat bine din curte și niște gemete și trosniri fără seamăn clo-coteau în crengile bradului; m'am dus după el, i-am spus — el n'a voit să mă asculte — doar nu e babă să se sperie de aiurările bătrînului și seara mi-l aduseră mort — turtit oribil de un copac.

Un șuer grozav se isbi în oblon, care tremura ca de o șguditură. Bătrînul își pleca capul și se trudea să-și ascundă cele două lacrimi, ce-i licăreau în ochi.

Mărioara, când a fost de măritat a început să pălească și ști cum se vestejește o floare, când începe odată a se ofili! Toamna i-au pus și ei cruce la cap.

Noaptea venea mai cu grabă. Nici nu era mirare, că norii negri au stins toată lumina de pe bolta cerească. Bătrînul și-a rîzimat capul între mîni uitîndu-se lung lung și fără să clipească, gîndind la niște vremuri pline de dînșie și amar, cari i-au dus în mormînt pe toți ai lui, afară de ultimul a cărui stîngere o așteaptă, priveghînd de luni de zile. Fața bolnavului lua o expresiune de adîncă durere. O color vineție s'a lăsat încet pe ea, ear ochii, adîncii cu totul în orbite, înzădar încercu să lacrimese.

— Tată, aprinde lumina, că nu mai vîd.

Bătrînul a aprins lumina și s'a pus pe lavița de lângă pat. Un fulger lung și orbitor risipește pe o clișă întunerecul de pe sat, ear bătrînul își făcu o sfîntă cruce, drept semnul evlaviei și al temerii de Dumnezeu.

Bolnavul earăși a așipit puțin.

— Spune mai departe, zise într'un tîrziu. Vreau încă în seara aceasta să știu tot. Trebuie să'mi spui tot — trebuie!

— Ce să-ți mai spun? Celealalte le ști și tu. Ști cum s'a înecat fratele tău mijlociu, și cum a murit soru-ta mai mică, pe patul de naștere, cu copil cu tot. Și tu tot. Ce să-ți mai spui?

Distrugerea furnicilor.

S'au scris mult asupra moravurilor și inteligenței furnicilor și este foarte interesant a face un studiu asupra instinctului eminent economic al acestei insecte. — Dar când te gândești că economia la ele este dusă așa pe departe în cât năvălesc în casele noastre pentru a-și răpi hrana, atunci ne oprim cu studiul și ne punem în apărare în contra lor.

Prezența lor în o cameră de culcare, în cameră de mâncare sau în bucătărie devine cu totul supărătoare pentru noi.

Putem a le înălțura ușor, răspundând în diferite puncte ale camerei foii de absint sau de levandă și a presura drojdi de cafea uscată. — Aceste gonesc furnicile din apartamentele și dulapurile espuse la invasiunea lor.

Când presupunam că furnicile ne vizitează un dulap, fără a le putea prinde, atunci pentru a ne asigura de visita lor și a le face să părăsească localul întrebuițăm metoda următor:

Luăm o farfurie sau mai multe pline cu zahăr și le punem în locul unde presupunem că vor visita ele. — Imediat le vom vedea că năvălesc batalioane de insecte pentru a consuma această friandiză. — Se ia atunci farfuria plină de furnici și se moale cu totul în apă, pe urmă farfuria cu zahăr se pune la loc. — Vor veni după aceasta și alte furnici, dar se vor opri la oare-care distanță, căci fie instinctul, fie mirosul de acid formic dezvoltat de la cele moarte, le oprește în loc câte-va momente și în urmă o rup de fugă de nu se mai vede una singură în acel loc.

Grădinarii pentru a se apă în contra lor, pun în o sticlă apă cu zahăr sau cu miere și o atârnă sau de creanga pomului devastat de ele sau o lasă la rădăcina sa. — Furnicelă foarte lacome de ori ce lucru dulce, intră în butelie și se înecă. — Trebuie dar numai din timp în timp schimbata apă.

Pentru a distruge furnicile chiar la moșoroale lor, punem var ne stins în praf pe aceste și le udăm cu apă, sau le opțrim în mai multe rânduri cu apă ferbinte. — Aceste operații trebuiesc făcute seara când toate furnicile au sosit din excursiunile lor.

Aceste insecte sunt atât de lacome pentru tot ce este dulce, că de multe ori atacă stubelii de miere și o mănâncă pe aceasta fără cruțare.

Pentru a împedea această devastare, punem știubele pe o masă sau scândură cu picioare de fer. — Picioarele de fer le punem în niște vase fie de fer, de pământ sau de piatră pline cu apă, atunci ele ve-

nind să sa suie la miere, dau de apă și se opresc, unele mai lacome dau în apă și se înecă.

De multe ori ele năvălesc și în oale cu flori atunci trebuie udate mult căci părăsesc imediat florile.

Felurimi.

Ca să-și pedepsească păpușa.

O frumoasă amintire din copilăria reginei Wilhelmina a Olandiei.

Elizeta severă a Curții Olandeze interzicea tinerei prințese, pe atunci în vîrsta de 11 ani, de a se juca cu fetițe și băieți de vîrsta ei.

I-se dase, ca să petreacă, o colecțiune întreagă de păpușe, pe cari le făcuse de prietene, luându-le de confidente ale inimii ei amărite.

Intr'o zi fu auzită, ținînd uneia din ele următorul mic discurs:

— D-ră, dacă nu ești cuminte, te fac o prințesă; asta va fi pedeapsa ta. Și când vei ieși în trăsura, vei fi silită să trimeți sărutări la o mulțime de oameni cari sunt foarte urîți și pe cari nu-i cunoști.

Umbrela regelui Belgiei. Regele Belgiei, care se amestecă ca un simplu cetățean în viața poporului său, își uită într'o zi umbrela într'o bije din Bruxelles. Birjarul se grăbi să 'i-o aducă, și drept răsplată Leopold îi oferă o hârtie de o sută de lei.

Birjarul inteligent, ceru voe să refuze banii și să păstreze umbrela ca „amintire“.

Peste câte-va zile o vindu... pe bagatela sumă de 1.100 de lei, unui bogat colecționar de obiecte de artă cari au aparținut oamenilor celebri. Afînd de această operațiune, Leopold nu se putu stăpîni să nu zică:

— Nu știam că eu ca un nou Midas, transform în aur obiectele pe cari le ating. Uite un preț la care n'a ajuns nici odată umbrelele strămoșului meu Ludovic Filip.

Răspuns potrivit. În onoarea căsătoriei Mariei Antoinette cu Dauphin în anul 1770 se aranjează colosale festivități din a căror cauză visteria statului suferă enorm.

După trecerea acestei sărbări Ludovic al XV întrebă pe ministrul său de finanțe Terray:

„Cum ți s'au părut festivitățile aranjate?“

„Aproape de neprețuit, majestate, fu răspunsul.

„Și zăta ți-am spus mult“, zise într'un tîrziu, „tu ești tîrziu, băiat încă, nu trebuie să știi căte a trecut peste casa noastră, în tine mi-a fost toată nădejdea, dar azi nu m'am mai putut stăpîni, a trebuit să spun cuiva biștămul ce ne-a nimerit cu totul. Nu mai pot, nu mai pot. Când îmi vine să plîng asupra pustirii casei noastre, mi s'apare, ca și când cine-va ar rîde cu hohot de suspînile mele și cerul e de granit, când însăși și câte-o rugăciune, ca să împac mînia aceluia, ce poartă destinal luminii.

„Eu le-am închis grosapa la toți 6. De câte ori începe a șnura crivețul, a trosni bradul, mă iau florii, nu pentru mine ci pentru al mei“.

Afară e vijelie fără păreche. Din șuerul vîntului și șgomotul isbiturilor de ploaie se născu o cântec de jale, ce trece ce suspînile lui șgomotul fără păreche al elementelor, Bradul trosnea tot mai tare și gemetele lui luau pe încetul o formă deosebită îngroznic aceasta simfonie.

— Înțelegi tu dragul meu, ce înseamnă aceasta?

— Vino tată mai aproape, așa că mi de grea rîspunerea. O de acum te înțeleg pe deplin. Și oare nu se scapare?

Cu o sfortare supraomenească aruncă toate țoalele, cu care era acoperit, se ridică repede — de tot repede, aruncă o privire desperată la fereastra, unde s'abătea oblonul în șuerul vîntului, apoi căzu înainte de ce 'i-ar fi putut sprigiul tatăl-sau pe spate în locul de zăcut. Aceasta 'i-a

fost ultima și desperata împotriviune în contra destinului. O sfortare aceasta nobilă, care arunca peste om un nimb de îndrjire, în contra oarbilor forțe ale naturii. Pe încetul se ivi o dungă vîntată pe fața lui, respirarea îi era greoaie, ochii își perdură ori-ce expresie și erau adânciți cu totul, buzele 'i erau albe ca pînza.

În casă era o tăcere deprimătoare. Bătrînul își perdu ori-ce duioșie și pare-că și prin rezerva aceasta voia să se împotrivescă jocului grozav, ce să petrecea în casa lui.

Afară clocotea vîntul și bradul șuera și când — raza cea dintăiu de lumină se ivi pe bolta cerească a încetat și vînt și ploaie, deodată cu vizașă ultimului flu din familia Stănțeștilor.

De atunci a trecut mult. Numai niște ruine, — pline de șerpi și paseri de noaptea mai vestesc locul, unde sta casa cea mai frumoasă din Valea-Sărății. Bradul fatal, care a purtat un secol în crengile lui destinul unei familii, el singur, plînge osămintele acelora, ce dorm vecnic la rădăcina lui. Trecătorul, ce rătăcește prin locurile acelea este oprit de o putere invizibilă, ca și când glasuri adănci ar recita o poveste înfricoșată, în care soartea unei familii — în marele joc al forțelor naturale — a fost legată de cel mai mareț arbore din munte.

I. Bălan.

O răsbunare fină. Conte Belgian d'Osmond petrecă d în anul 1849 în Drezda își avea cvartirul la hotelul de Sacca. Sub odăea sa, locuia un amator de musică, care toată ziua îl cânta.

În sfârșit lucrul acesta îl jena intru atîta pe contele nostru, încât se notări a-și închiria un pian, fiind de alt-fel și el pianist escelent. Spre variație cîntă și contele.

Intr'o zi pe când contele cînta mai cu foc, intră chelnerul și rugă pe contele să înceteze cu cîntările sale, căci pe domnul ce locuiește sub dînsul îl jenează colosal.

„Cu ce drept“, — strigă contele cam iritat. „Eci l-am ascultat și ea timp destul de îndelungat și nu mi-a picat prin mînt să mă plîng de cîntecele sale“.

„Foarte bine“, răspunse chelnerul, d-voastră cîntați pentru distracțiunea d-voastră, d-le conte, cîtă vreme dl de jos compune. Este marele și mult lăudatul compositor Giacomo Meyerbeer“.

„Așa! n'am știut“, răspunse contele și cu aceste își închise pianul.

De aici încolo ascultă cu cea mai mare încordare la cîntecele lui Meyerbeer, care tocmai compunea „Profetul“, una dintre cele mai celebre opere. Nu mult după întămpierea aceasta, contele d'Osmond fu invitat la o sindrofie, la care venise și Meyerbeer.

În decursul sării d-na casei rugase pe marele artist să le delecteze cu ceva.

Meyerbeer la început să cam codea; după multă insistare însă trebui se cedeze. Pregătirea fu foarte scurtă. Intreaga societate să adreșă acum cătră tinerele contele, ca s'o amuzeze el mai departe cu vre-o cîntare la pian.

Contele imediat luă loc la pian și începu a reproduce întreaga compoziție a lui Meyerbeer așa precum a auzit-o din etagiul prim în al doilea.

Meyerbeer rămase cu totul deprimat vîzînd, noule sale idei musicale sunt deja cunoscut, își reveni însă îndată ce contele îi deslegă gîcitură.

De aici încolo Meyerbeer nu mai era la compoziții „forte“, ci pianissimo.

NOUTĂȚI.

ARAD, 16 Ianuarie n. 1903.

În afacerea de onoare a deputatului sas Dr. Lutz Korodi din Brașov, mai mulți fruntași ai vieții publice săsești, și anume Dr. Tr. Schiel, Dr. E. Gusbeth, Dr. C. Flechtmayer, Dr. Carol Lartz și alții, dau o declarație prin care-l apară pe numitul deputat de învinuirile ce-i s'au adus în presa ungurească, acuze pe cari Ungurii ar fi dorit să fie judecate de un juriu de onoare instituit când cu incidentul Kubik, juriu care, nu ne îndonim, s'ar fi grăbit să-l declare vinovat pe agecul în pătător sas.

Ziarele maghiare se și arată supărate că de ce n'a dat Korodi afacerea în judecata „juriului“ și întrebă cu ce drept se amestecă la mijloc Sașii.

Ciudată întrebare. Dar cine să-l apere dacă nu frații cari îl cunosc, prețuiesc și iubesc?!

Distincțiuni. Prea Sînția Sa Domnul Episcop diecesan Nicolae Popea a binevoit a distinge cu brău roșu pe presbiterii George Pepa, asesor consistorial și paroh în Domagna, Nicolae Popoviciu paroh în Alibunariu, Spiridon Șandru, asesor consistorial și controlor diecesan și George Petrescu, profesor de tipic și cîntare bisericească la institutul teologic pedagogic diecesan. Felicitările noastre! („Foaia Diecesană“).

Nouă urmărire. „Libertatea“ din Orăștie scrie, că fostul ei redactor responsabil, dl Ioachim Munteanu, fu citat la judele de instrucție pentru a fi ascultat în cauza procesului intentat de procuratura din Cluj pentru articolul: „A murit Matia și

cu el dreptatea!“ apărut din prilejul desvîlirii statuei lui Mateiu Corvinul la Cluj.

Convocare. Pe temeiul înaltului ordin al Venerabilului Consistor gr.-or. român din Arad de datul 5/18 Decembrie 1902 Nr. 6927/1902 și în conformitate ș-ii 12 și 27 din Statute prin aceasta convoc adunarea generală extra-ordinară a Reuniunii învățătorilor dela școalele populare gr.-or. române confesionale din protopopiatele Timișoara, Belint, Comlăușul-Mare și Lipova pe Joi în 16/29 Ianuarie 1903 la 10 ore înainte de amiază în biserică gr.-or. română din Timișoara-Fabric, unde în aceeași zi la orele 9 a. m. se va celebra și chemarea Duhului sfânt.

Obiectele adunării sunt:

1. Deschiderea adunării.
2. Designarea unui notar prin comisarul consistorial.
3. Constatarea prezenței membrilor în număr recerut pentru a aduce conclusioni valide.
4. Designarea a doi bărbați de încredere din partea adunării.
5. Restaurarea comitetului central pe un nou period de 3 ani.
6. Închiderea adunării.

Arad, 28 Decembrie v. 1902.

Vasilie Goldiș,
comisar consistorial.

Necrolog. Pimim următoarea: Subscriși cu inima frântă de durere aduc la conștiința tuturor ruteniilor, consăngenilor, amicilor și cunoscuților trecerea din viață a scumpului și în veșt neuitatului lor fiu, frate, cumnat și m. chiu, *Dr. Aurel Petrovici*, candidat de avocat răposat în primăvara vieții în etate de 24 ani, împărțășit fiind cu sf. taine după scurte, dar grele suferințe, în 27 Decembrie 1902 (9 Ianuarie 1903). Rămășițele pămîntești se vor pune spune veșnică odihnă în cimiterul gr.-or. rom. din Păul-Mare, în 29 Decembrie (11 Ianuarie) d. m. la 1 ora.

Fie-î țărina ușoară și memoria binecuvîntată!

Georgiu Petrovici, preot, Ana Petrovici, nasc. Bozgan ca părinți, Georgiu Petrovici, preot, Silvia Petrovici, mar. Stoian Veturia Petrovici, ca frate și surori, Ioan Stoian, preot, Marioara Costa, mar. Petrovici cumnată și cumnat. Elisabeta, Livia, Valeria Olimpia, Romulus, nepoate și nepot.

Comitetul deputaților cehi din Reichsrath și din Dieta Bohemiei, a declarat că proiectul guvernului în privința soluțiunii de dat chiestiunii limbelor, proiect supus conferinței convocată pentru încheierea unui compromis între germani și cehi, are tendințe ostile contra poporului ceh și nu poate servi ca basă unui compromis. Deputații cehi vor depune în viitoarea conferințe un alt proiect alcătuit chiar de ei. Aceste conferințe nu vor avea nici o înjurire asupra atitudinii deputaților cehi din Reichsrath.

D. Nicolae Gane, prefectul județelor Iași, unul din cei mai buni din proșatorii noștri, a îmbogățit cu un nou volum literatura românească. Noua operă a cîmmentului prozator poartă sugestivul titlu de „Zile trăite“. Ne putem închipui ce pagini interesante cuprinde acest volum, pagini trăite de autor, când ne gândim la vîrsta și înalta pozițiune ce a ocupat în tot-d'auna în societate d. Nicolae Gane.

Comisiunea pentru supraviețuirea aplicării reformelor în Macedonia a supus guvernului numeroase propuneri printre cari reformarea tuturor ofițerilor și soldaților din jandarmerie, incapacitățile sau compromiși; plata soldelor întârziate ale soldaților din jandarmerie care se ridică la suma de 9 milioane piastri, și în sfârșit trimiterea înaintea tribunalelor ordinare a celor 110 arestați și anume a membrilor comitetelor macedonene, a briganzilor, etc.

A patra pertractare. Măglaș, omul încredere al d-lui avocat Dr. Rozványtván, alături de fratele său Jenő, cu care a venit astfel coleg de barou, diaconul de curte P. C. Sale Egumenului Hamsea, eri a fost citat la al patrulea termen de pertractare în procesele de calomnie și vătămare de onoare intentate de dl. Ciorgariu, directorul școlii primarului. De astă-dată n'a mai putut să învârtă, ci poliția din Arad l'a citat și a înmanat decizia tribunalului. Pe 6 Februarie va fi deci dus să răspundă pentru calomnie și vătămare de onoare.

Binefacere. Cu ocaziunea sărbătorilor s'au distribuit, în tot cursul săptămânii trecute, din Partea M. S. Regelui și M. S. Reginei și a AA. LL. RR. Principelui și Principesei României, pe la săracii din București, precum și acei din Iași, Craiova, Birlad și alte localități din țeară, 35.000 lei în bani, lemne și îmbrăcăminte. Numărul hărăzilor ajut și este de 1830 numai din București.

Încă unul! „O pagină din viața lui Arsenie Vlaicu“, de un amic al moralei publice este titlul unei broșuri cu cupertă roșie ce ne-a sosit dela București.

Vom reveni mâne mai pe larg asupra acestei broșuri.

Pentru protopresbiterul Brașovului, serie „Telegraful“ până la pronunțarea consistoriului arhiepiscopesc asupra actului de alegere, săvîșit deja pentru postul vacant de protopresbiter al Brașovului, a fost numit cu ziua de 1 Ianuarie 1903 administrator protopresbiteral părintele Vasilie Voina. Tare mai grăbește I. P. S. Sa a satisface pe părintele Voina.

Ioan Creangă: Opere complete, a apărut în editura Tipografiei „Minerva“ din București, cu o profață de Il. Chendi și St. O. Iosif. Nu găsim în literatura română o carte mai potrivită și mai frumoasă pentru publicul românesc, începînd dela cel mai învățat până la cel mai modest cărturar. — Prețul unei volum: L-11, 50 cr.

Fidanțare. Dl. Constantin Doboșan, candidat de preot din Mehală, Duminecă în 29 Decembrie s'a logodit cu d-șoara Silvia Colojoară, fiica veneratului preot Silviu Colojoară din Sculea, de prezinta administrator în Denta.

Incuicibil. Cetitorii noștri, ea și noi, vor fi cettiți cu oare-care ușurare decarațiunile venite dela fruntașii din Zlagna, declarațiuni prin care se închisă o cartă veche și penibilă. Binele obșteșe așa cere, ca frații să și dea mâna și să nu se certe, mai ales să nu facă certe confesionale. Eac preotul Beșă dase dovadă laudabilă că vrea pace.

Ne pomenim însă chiar în ajunul anului nou că protopopul gr-cat. Motani ne trimite un articol în care reînțepe cartea.

Se înțelege, nu vom publica articolul căci suntem tare hotărîți a nu da loc la certe de nici un soi.

Vedem însă că „Tribuna“ chiar în numărul său dela Anul nou publică „o declarație“ cu se poate mai obraznică. E sub scrisă de oameni cari de sigur nu și dau seama de ceea ce fac. Bajocoresc și insultă pe stimatul preot Beșă, care a dat dovadă de iubire creștinească și frățească. În același timp incenșienții aceștia ne injură și pe noi, cei dela „Tribuna Poporului“ și citează cu multă plăcere insulte scrise la adresa noastră de cunoscutul Csicsó în „Gazeta Transilvaniei“. (Atăta se poate imprumuta și dela Csicsó: insulte!)

Cu păștoșii cari și-au pus subscrierea pe insulte ticluite te miri de ce becnic, nu stăm de vorbă. Mai ales că între ei este unul „Fenatie Stefan“, care „iscălește“ prin Cismaș (vice notar), va să zică nu știe ce „iscălește“ (?)... Dar cu confrății cari nici la anul nou nu și astimpără ura, vom avea prilej să ne răfuim.

Doctorii onorari ai universității din Cluj. După cum face cunoscut

numărul de eri al foii oficioase, regele a dat voe să se promoveze de doctori onorari ai universității din Cluj pe Eadruș Jănos, sculptor, Szilasi Moricz, profesor la universitatea din Cluj și pe Henri Poincaré, profesor la universitatea din Paris.

Panamă în Chichinda-mare. În Chichinda-mare la perceptoratul de dar s'a dat de urma unor mari iregularități și defraudării chiar. Suma defraudată după constatarea anchetei, până acum este de peste noauzeci mii coroane dar după o versiune din Chichinda-mare ea se urcă la câte-va sute de mii coroane.

Distincțiune bine meritată. Orhii Prea Sfinției Sale Domnului Episcop Nicolae Popea, și a distinsului său vicar-archimandrit Filaret Musta, sunt totdeauna așințiți, asupra persoanelor active din diecesa Caransebeșului.

Voiesc prin aceasta a raporta în coloanele prețului nostru ziar, despre distincțiunea bine meritată a preotului și profesorului de rituale George Petrescu cu brău roșu.

Sunt aproape 30 de ani de când acest harnic și activ preot și profesor, își implinește cu scumpătate și punctualitate rară chemarea sa de profesor, numai spre fală este acest bărbat atât diecesei noastre, cât și întregului stat preotesc; acest bărbat bine meritat care zece de ani a muncit și a lucrat pentru înaintarea în cultură a tineretului nostru dela acest institut.

De multe-ori l-am văzut pe acest bărbat supărat pentru șicanările ce a trebuit să îndure dela unele persoane; dar dînsul ca un om înțelept ș'a căutat totdeauna de oficiul său, implinindu-și chemarea cu scumpătate.

Intr'adevăr dacă cugetăm că în decurs de 30 de ani a instruit sute de tineri, cari vin la institut, fără de a avea cea mai puțină pregătire în cântarea bis. și tipic, e un lucru nespus de greu, și acest vrednic profesor ș'a dat toată silința ca într'adevăr tinerii cari es din acest institut să fie buni cântăreți, prima condiție necesară pentru preoți și învățători, și ne putem mândri că avem în diecesa noastră cântăreți de renume, cari primele lor cunoștinți în cântare și tipicul cantoral și bisericesc l-au primit în acest institut.

Profesorul George Petrescu a fost ales în 3 rânduri de preot în fruntașa comună grănițerească Obreja; dar Ven. cons. diecesan apreciind valoarea și simțind trebuința lui de a rămânea și mai departe în centru și conduce cântările; nu l'a lăsat să plece.

Trei-zece de ani deardul cu vocea sonoră de priveghătoare la cri-ce solemnitate a stors admirația tuturor cari l-au auzit: când eram elev la acel institut am auzit dela un fruntaș român membru sinodal și congregual exprimându-se: „că de ar fi în orașelul nostru așa un preot care cântă frumos și religios ca profesorul Petrescu, ași merge zilnic la biserică“.

Dar eu nu sunt chemat a aprecia valoarea acestui harnic bărbat, dar cetind în numărul 52 din „Foaia Diecesană“ despre distingerea profesorului George Petrescu cu brău roșu, ca un fost elev mă simt dator a aduce profesorului iubit cuvinte de laudă bine meritată, rugînd pe atotputernicul Dumnezeu să îi dea putere spre a-și putea implini și mai departe conștiența datorită.

Eac Prea Sfinției Sale Domnului Episcop Nicolae Popea, și Preacuvioșiei S. le dl archimandrit vicar-episcopesc Filaret Musta, le aducem mulțumirile noastre cele mai sincere pentru bine meritata distingere. Bujor, la 31 Dec. v.

Trandafir.

Chestiunea trecerii vaselor de rășboiu prin Bosfor În nota pe care Anglia a remis-o alaltă-eri Porței și prin care protestă contra trecerii Besforului a 4 torpiloare rusești, Anglia mai pretinde că alte

două torpiloarea au trecut strămoarea acum 12 zile. În adevăr, în ziua de 18 Decembrie trecut, au sositpatru torpiloare la Soudja. Se asigură că Italia, și poate încă câte va putea, se vor asocia la reclamațiunile Angliei în această privință.

Afacerea Humbert D-șă Humbert, fiind supusă la un interogatoriu, a răspuns la chestiunile ce i le punea judecătorul de instrucție cu o extra-ordinară aroganță. Se asigură chiar că ar fi afirmat că toată afacerea cu moștenirea Crawford era adevărată, că Crawfordă există, că ei vor fi și că se va dovedi că moștenirea există.

Mulțumiri. Familia Petrovicei din Pilul-Mare aduce mulțumiri tuturor amicilor, cunoscuților și rudeniilor și în deosebi tinerimei universitare din Cluj pentru condolențe, participare, etc. din incidentul morții lui Drnd Petrovicei.

Petrecere cu dans se va arangia Luni, în ziua de Bazar D-lui 6/19 Ianuarie 1903 în sala hotelului „Central“ din Brad. Începutul la 8 ora seara. Prețul de intrare: binevol. Ve.itul curat este destinat special pentru procurarea celor mai necesare utensili și ornamente pe seama bisericii române gr. or. din loc, propuse de către comitetul arangiator.

Limbile Suveranilor. După vechiul proverb latin care zice, că câte limbi vor beșe cineva atât oameni face, dintre toți suveranii Europei, Regele nostru face mai mulți: atâtea limbi ca dînsul nu vorbește nici un alt domnitor. Dar' chiar și pe dînsul l'a întrecut fericita noastră Regină Elisabeta care pe lângă limbile vorbite în imperiul său a mai știut perfect franțuzește, englezește și spaniolește. Cunoștințe de limbi mai vastă are Regina Elisabeta care acie deopotrivă frumos în limba română-nescă, nemțosească și franțuzească dar' vorbește foarte bine englezește, spaniolește, italianește și rusește. Multe limbi mai vorbește mama Regelui Alfonso vîd. Maria Christina. După Regele nostru armează al doilea în cunoștințe de limbi Regele Greciei, ear' cel din urmă în șirul domnitorilor este Sultana Turciei, care în afară de limba sa maternă nu vorbește numai franțuzește.

Atentatul din Madrid. Poliția din Madrid în toate chipurile să nîzuește să presene astfel atentatul lui Feito, ca și-cum acesta n'ar fi fost îndreptat contra regelui. În sensul acesta vîd apoi lumină toate rapoartele oficioase ale poliției. În rapoartele aceste se află însă o mulțime de contradicții, cari dovedesc, că atentatul a fost totuși contra regelui îndreptat. O depeșă sosită din Madrid publică conținutul celui din urmă comunicat oficial. După acesta Feito ar fi spus înaintea poliției următoarele: A trăit timp mai îndulungat în Argentina, unde s'a căsătorit cu o femeie așorească franceză. Aceasta pentru a putea scăpa de dînsul l'a interzis în casa nebulilor. La sfîrșitul lunii Ianie din anul trecut s'a relators în Spania, apoi și a dat o petiție la mareșalul curții cerînd un post la curte pentru sine. Rugarea nu l'a-a primit, dar' nici ecete nu le primise dela intendatura curții, încât din pricina asta n'a putut să și câștige nici alt post. Din cauza aceasta a comis atentatul contra mareșalului curții și nu contra regelui, față de care nu nusește nici o ură. Atentatorul după părerea medicilor e pe deplin sănătos la minte, dar' exaltat. Cu prilejul atentatului regele s'a arătat foarte rece și de barbat brav. De loc și a oprit trăsura și a întreat, că ce s'a întéplat, raportându-i-se afacerea a dat poruncă, că să se măie încet până la curte. Regina s'a spăriat așa de tare, încât a prins o un fel de convulsii de nervi și a trebuit să i se dea medicie de a se liniși în buzunarele atentatorului Feito s'au aflat mai multe recipise de epistole recomandate și scrise domnitorilor europeni, în cari să zice că Feito li-s'ar plînge că în Argentina se tractează foarte rău cu străinii. Afară de aceste s'a mai aflat la el j-rnalul Heraldo în care e descris atentatul în contra regelui Belgiei. Aeste dovedesc în deajuns, că atentatul lui Feito a fost îndreptat contra regelui.

Mulți bani ar putea cruța omul, dacă în cazuri de boli subite ar întrebunța leacul potrivit. Un astfel de leac bun și folos, ce

n'ar trebui să lipsescă darș nici într'o gospodărie, e *spiritul Galic al farm. Vertes.*

Avis! La dl Vasilie Hersovi, econom în Comesa-mare se află de vânzare un bică (taur) de un an și 3 luni de rassa Boryhá!, deasamenea și un armăsar de 2 ani și 8 luni. Vitele sunt deplin să ștoase și fără nici un defect.

POSTA REDACȚIEI.

I. P. Lipova. Pentru numărul acesta a sosit prea târziu. Servus.

G. Bogariu, Dr. I. Sêrb, Luerin. O nuntă dăscătească, O zi de bucurie în Buzovicu, se vor publica în numărul viitor. Pentru acesta au sosit târziu.

PARTEA ECONOMICĂ.

Prețul spiritului din Arad, 15 Ianuarie.

Spirit rafinat, vânzare mare	. 118.—
mică	. 120.—
brut vânzare mare	. 116.—
mică	. 119.—
100 chilograme borhot uscat	. 12.80.—13.—

Bursa de grâne din Budapesta

50 chigr. grâu pe Aprilie 1903	c. 7.72—7.73
săcară pe „	6.68—6.69
porumb pe Maiu	5.83—5.84
ovăs pe Aprilie	6.17—6.18

Bursa comerțului cu porci din Kőbánya: Raport dela 14 Ianuarie.

Porci grași (ungari), per. peste 400 Kgr.	120—121 fl
până la 300	—
tineri până la 320	121—122
tineri	120—121
(sârbi) per. peste 260	119—120
până la 240	117—118

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 15 Ianuarie. În cercurile judecătorești se comentează foarte viu osânda ce s'a dat ieri la curtea cu jurați de aici în procesul nevetei lui Petrô Gyula. Această femeie înșelase adică în casa la dînsa pe bijutierul Erdei, pe care l'a omorît, l'a jefuit luând din busunarele lui 1600 coroane, lanțuri de aur și inele, și apoi l'a tăiat în bucăți și după ce l'a pus în căruciorul în care își culca micul copilăș, l'a dus să-l arunce într'un șanț, afară din oraș. Totuși judecătoria i-a dat numai 6 ani de robie.

Viena, 16 Ianuarie. Știrile răspândite despre despărțirea părechei Lónyay, se desmint. Insași fosta archiducesă Stefania a telegrafat la Budapesta desmintirea, ear' contele Lónyay spune că va porni proces pentru a afla cine a trimis ziarelor această știre care e o insultă și calomnie pentru dînsul.

Budapesta, 16 Ianuarie. Erdôs Armánd, director administrativ al societății pe acții „Független Magyarorszag“ a fost arestat pentru escrocherii și delapidări săvîrșite atât la numitul ziar kosuthist cât și la alte părți.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu. Editor Aurel Popovici-Barcianu.

Insertiuni și reclame.

Prea onoraților cumpărători, binevoitori și cunoscuți le pofteste

An nou fericit

Moskovitz Zsigmond,
negustor de haine
Arad, oficial Teatrului.

65 holde pământ

cu casă și grajd, cel mai bun pământ, loc frumos în drumul de țeară a lui Cziraki János, prețul ar fi 24 mii cor. Mi-ar plăcea să vină în mîna unui Român, pentru că ne nspădesc străinii, aici a mai cumpărat un Român din Kécsgháza 300 hol. mari.

Doritorii binevoiască a se adresa la dl Romul Popa, învățător în Lees. 888 1—2

ABC-dar-carte de cetire, pentru elevii clasei I

de Iosif Moltonan și consoțit, ediția III prelucrată și amplificată, cu
multime de ilustrațiuni frumoase și atrăgătoare.

Prețul 40 fl.

Prețul 40 fl.

Se poate procura cu prețul de 40 fl., porto 5 fl. de la
Administrația Tipografiei diecesane din Arad și de la Admi-
nistrația ziarului „Tribuna Poporului“. Până la 100 exempl.
10% preste sută 20% rabat.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, tuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, astma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftel de mâncare, răceală la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, udului în pat, influența, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, cari la tratare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Insușirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, eară pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atît în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oțelos oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și respândit.

Chiar și ieftinătatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire.

624 -186

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de constituțiune foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și espedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Bdapesta, V., str. Vadász 42./ K
colțul str. Kálmán.

ÎN URMA

au zis deja nenumărați bolnavi cari au întrebuințat *spirtul galic* a lui *Vértes* la boalele cele mai osebite și prin întrebuințarea lui au scăpat de suferințele lor sau cel puțin au scăpat de durerile cumplite. Dacă ai vrea să publici zecile și sutele de mii de scrisori de mulțumită, scrise despre *spirtul galic* al farmacistului *Vértes* de oameni de rînd și cu rang din toate părțile lumii, — scrisorile ar umplea o bibliotecă. O broșură, ce conține scrisorile de recunoștință sosite în vremea din urmă, precum și îndrumări cu privire la boalele în contra cărora se poate întrebuința cu succese *spirtul galic* a lui *Vértes*, îți stă fiecăruia *gratuit* la dispoziție.

Spirtul galic a lui *Vértes* în urma modului deosebit de prepare se întrebuințează cu succes ca leac *compresă* și *ungere*, ce micșorează durerile, mai ales la bolile: *Podagra, reumatism, răceală, dureri de cap, masele și nervi, paraliză, sclintiri, inflamații și buboi, dureri de piept și grumaz*, și a.; *Ca leac recortor*, ce-ți redă puterile e a se recomanda mai ales acelora cari umblă mult, precum: *turistilor, factorilor poștali, soldaților, vîndătorilor, biciclistilor* ș. a. — Ca cel mai bun și plăcut *cosmetic* servește spre promovarea *creșterii părului* și curățirea capului de mărețe și spre curățirea gurii, căci 5—10 picuri ajung să căpătăm o apă de spălat plăcută și recortoare pentru gură și dinți.

Ca leac intern *spirtul galic* a lui *Vértes* se poate folosi cu mult succes la *spasmuri gastrice, diaree, colică, dureri de cap și de stomac*, ca o *beutură recortoare foarte plăcută*, ș. a. m. d. E o adevărată binecuvîntare în părțile acele unde nu este apă bună, spre pildă în pusta de jos — deoarece-*ce căți-va picuri turnați în apă omoară bacciliul*, și fac din apa de nebeut și nesănătoasă, o apă bună și sănătoasă.

Peste tot *spirtul galic* a lui *Vértes* se poate folosi aproape la toate boalele ca leac la îndemână, — cu mult succes. Se poate întrebuința ca beutură, picurînd căți-va stropi pe zahăr sau în apă, sau ca unguent, fricționînd cu el părțile unde suferi.

Nici o mirare deci dacă toți cei cari au folosit odată acest leac de casă *excellent, sigur și multilateral* exclamă:

Doresc să am numai *spirtul galic* a lui *Vértes* și nu altul!

Tot din aceste motive *spirtul galic* a lui *Vértes* e lăsat că nici un alt leac, nu lipsește aproape în nici o casă, ca ori când să fie la îndemână, e un adevărat inger păzitor, și se poate deci căpăta pretutindenți, în toate farmaciile, drogueriile și

spiteiriile, în special acolo, unde se află *așeze cu marca cunoscută*. Cumpărătorii sun rugați să ceară *express* *spirtul galic* a lui *Vértes*, căci au obvenit cazuri, când cumpărătorii au căpătat alt spirt, așa zis *mai efin*, dară fără nici un efect și putere vindecătoare.

Oare *spirtul galic* a lui *Vértes* în adevăr e mai scump decât celelalte spirturi cum pretind mulți vînzători, cari prin vinderea spirturilor „mai efine“ câștigă mai mult și pentru aceea vor să înduplece publicul să cumpere astfel de spirt „mai efin“. — Aserțiua asta este cu desăvîrșire neîntemeiată. Abstăgîndu-se de la aceea, că un leac eficace, corespunzător pentru scopul pentru care îl iați, nu-i nicicînd prea scump, ci scump e numai un leac fără folos, fie acela ori-cît de efin, — *spirtul galic* a lui *Vértes* nici în privința cantității nu-i mai scump, ci tocmai chiar mai efin, decât celelalte soiuri, deși pentru aceeași sumă se dă lichid mai puțin. Din *spirtul galic* a lui *Vértes* se cere anume o cantitate cu mult mai mică ca din alte soiuri; spre pildă la fricțiuni din alte soiuri trebuie să iați o lingură de zupă, din *spirtul lui Vértes* însă ajunge o linguriță mică; ca să-ți faci o bună apă de gură îți trebuie 5, cel mult 10 picuri din *spirtul galic* a lui *Vértes*, pe când din alte spirturi îți trebuie cel puțin de ori atîția. De aceea o sticlă din *spirtul galic* a lui *Vértes*, deși pe lângă același preț capeți o cantitate mai mică, în urma puterii și eficacității sale ține mai mult decât alte soiuri, și e prin urmare *absolut mai efin*.

Marca înregistrată

În *vînzare deschisă* — cu măsura — *spirtul acesta* nu se capătă *nicicînd* ci numai în sticle à 30 fil., 1 cor. și 2 cor. — *Veritabil* e numai *atunci* dacă pe sticlă sau cutie să află *feranul marcă de scut* și numele „*Vértes*“

Spirtul galic a lui *Vértes* e una dintre puținele specialități ungare cari se bucură de un bun renume nu numai în Ungaria, ci și în străinătate. Numai de curînd a fost premiat la expozițiunile de la **Ostende, Paris, Roma și Londra** cu premiile *întîi, diplome de onoare, cruce de onoare și medalie de aur*. O sticlă simplă din *spirtul galic* a lui *Vértes* înpr. cu îndrumarea de lipsă, costă 1 cor. dublă 2^{1/2} atîta ca o sticlă simplă 2 cor., o sticlă de probă 30 fil. Se poate căpăta direct **L. Vértes, farmacia la „Vulturul“, Lugoj, Nr. 346,** ear în Arad în farmaciile, drogueriile și spiteiriile unde se află placate cu *feranul-marcă* și în speci la: Kelemen Fűdös și Iuliu Tábor, farmaciști, Benő Bauman, Isidor Berger, Ludovic Dalmel, August Dür, Francisc Dusek, Carol Ederer, Samuil Guttman, Anton Korácsny, Iuliu Lazar, E. Lúcs Co., Maximilian Pollitzer, Maurițiu Rothstein și David Weisz; în Aradul-nou la: A. Riegler și Nicol. Theiss; în Pâncota: Ludovic Barna, Edmies Beamter, Coloman Duffek; în Pecica: Emanuil Iritz Ferdinand Turczky; în Sânt-Ana-nouă: Adam Zimmermann.

BETIA.

Remediul D-Tale în contra beției a făcut miracol! Bărbatul respectiv s'a vindecat total de beție, și este troaz și diligent, aceasta o putem mulțumi numai D-Tale. Dumnezeu să și-o respălătească.
Franz Havlovic, Kručiza.

Mă grăbesc a Vă mulțumi pentru remediul în contra beției trimis, bărbatul meu nu bea de 2 luni rachi și eu sunt fericită.
Elise Unterlercher, Bleiberg.

Vă rog a-mi trimite o sticlă din remediul în contra beției, am voie să mîntui pe un bărbat de patima beției. Înainte de 2 ani m'am mîntuit pe mine de această patimă imorală și de atunci nu mai beau.
Mathias Hauswirth, Rausenbruck.

Îți exprim mulțumire pentru remediul în contra beției trimis mie.
Franz Burian, Idrbitz.

Pentru remediul în contra beției donat mie, îți exprim cea mai profundă mulțumire, aceasta m'a vindecat de beție; încă odată Vă mulțumesc și Vă rog a-mi trimite o dosă dublă pentru un amic.
George Ranimiroff, Varna.

Te rog să-mi mai trimiți o dosă dublă din remediul D-Tale în contra beției și pentru sticla întâia Vă mulțumesc.
Iosif Gaszner, Sonntagsberg.

Prima sticlă din remediul D-Tale în contra beției a avut rezultat minunat, te rog a-mi trimite și o sticlă.
Andreas Hütter, Ansebowitz.

Remediul D-Tale în contra beției a avut suc miraculos la un bețiv, Vă rog încă o dosă pentru un alt individ.
August Berger, Gaj.